

Översikt 01

SV

EU:s åtgärder för att främja ungdomspraktik

EUROPEISKA
REVISIONSRÄTTEN

2024

Innehållsförteckning

	Punkt
Sammanfattning	I–VI
Inledning	01–08
Praktik är en form av arbetsplatsförlagt lärande	01–03
EU:s politiska ram för praktiktjänstgöring	04–07
EU:s ekonomiska stöd till praktiktjänstgöring	08
Översiktens inriktning och omfattning samt arbetsmetod	09–15
Att vara praktikant i EU	16–39
Praktik har blivit en viktig väg in på arbetsmarknaden	17–23
Definitionen av praktik skiljer sig åt mellan medlemsstaterna	24–27
Praktikens kvalitet: en central fråga	28–39
Sambandet mellan praktikens kvalitet och goda sysselsättningsresultat	28–31
I rådets rekommendation från 2014 fastställs minimikraven för praktikplatser av god kvalitet, men genomförandet av dem varierar mellan medlemsstaterna	32–34
Alla praktikanter får inte tillgång till någon praktikplats av god kvalitet	35
Omkring 60 % av praktikplatserna erbjuder ersättning och tillgång till socialt skydd	36–39
EU-fonders stöd till praktikplatser	40–75
Praktikplatser som finansieras genom ESF/sysselsättningsinitiativet för unga eller ESF+ är främst aktiva arbetsmarknadsåtgärder till stöd för ungdomsgarantin	41–50
Ofullständiga uppgifter om praktik som finansieras genom faciliteten för återhämtning och resiliens	51–52
Praktik som finansieras genom Erasmus+ är huvudsakligen gränsöverskridande praktik för studerande inom högre utbildning	53–58
EU:s program för sysselsättning och social innovation stöder praktik direkt och indirekt	59–61

Praktik vid EU:s institutioner 62–75

Avslutande kommentarer: Utmaningar och möjligheter 76–84

Bilagor

Bilaga I – Datainsamlingar som använts för översikten

Bilaga II – Praktikprogram vid EU:s institutioner och organ

Förkortningar

Ordförklaringar

Vi som arbetat med översikten

Sammanfattning

I En praktik innebär en begränsad period av arbetspraktik, som också innehåller viss utbildning. Praktiken kan göra ungas övergång till arbetslivet smidigare genom att de ges möjlighet att skaffa sig värdefull arbetslivserfarenhet på en arbetsplats. Under de senaste åren har praktik blivit en viktig väg in på arbetsmarknaden för unga. I EU har andelen unga som genomgår en praktiktjänstgöring innan de får ett reguljärt arbete ökat avsevärt under de senaste tio åren. Det finns inga officiella uppgifter om det totala antalet praktiktjänstgöringar som görs i EU. Enligt våra grova uppskattningar får omkring 3,7 miljoner unga i EU varje år sin första yrkeserfarenhet på en praktik.

II Det här är ingen granskningsrapport utan en översikt som främst bygger på allmänt tillgänglig information men också på material som samlats in specifikt för detta syfte och på tidigare revisionsarbete. Översikten är tänkt att vara en objektiv och användbar informationskälla för berörda parter och den bredare allmänheten i samband med den pågående uppdateringen av EU:s ram för praktikrelaterad politik. Mer specifikt ger vi en översikt över EU:s åtgärder för ungdomspraktik och identifierar väsentliga möjligheter och utmaningar.

III Medlemsstaternas regelverk för praktiktjänstgöring skiljer sig avsevärt åt, och 16 av EU:s 27 medlemsstater saknar en rättslig definition av praktik. EU har hållit på att utforma en politisk ram för praktiktjänstgöring sedan 2013, men i rådets icke-bindande rekommendation från 2014 om kvalitetskriterier för praktikprogram klargörs inte om och på vilka villkor praktikanter kan betraktas som arbetstagare. Hittills har inte alla medlemsstater anpassat sina rättsliga ramar till denna rekommendation, trots att de medger att praktikplatser av hög kvalitet skulle kunna underlätta ungas tillgång till sysselsättning på ett ändamålsenligt sätt.

IV Frågan om ersättning ingår inte i kvalitetskriterierna i denna rådsrekommendation, som håller på att uppdateras vid tidpunkten för offentliggörandet av vår översikt. Det råder delade meningar om huruvida ersättning till praktikanter utmärker en praktikplats av god kvalitet. Nyligen genomförda undersökningar pekar på att omkring en tredjedel av praktikanterna på arbetsmarknaden är oavlönade. Detta skulle kunna påverka lika tillgång till praktik och därmed hindra missgynnade ungdomar från att komma in på arbetsmarknaden.

V Genom EU-budgeten ges ekonomiskt stöd till praktiktjänstgöring genom olika program och åtgärder. Det finns dock ingen information om de specifika belopp som anslagits eller om det exakta antal praktikanter som kunnat ta del av detta stöd:

- Europeiska socialfonden och sysselsättningsinitiativet för unga stöder främst missgynnade ungdomar i medlemsstaterna, och då genom aktiva praktikplatser på arbetsmarknaden. Det finns inga exakta uppgifter om hur mycket av de 1,53 miljarder euro som öronmärkts varje år för att integrera ungdomar på arbetsmarknaden som faktiskt går till praktikplatser. Vi uppskattar att minst 270 000 ungdomar gör en sådan EU-finansierad praktik varje år.
- Fonder som förvaltas direkt av kommissionen, till exempel Erasmus+ och Europeiska unionens program för sysselsättning och social innovation, finansierar främst gränsöverskridande praktik. Under perioden 2014–2020 uppgick EU:s årliga finansiering av dessa åtgärder till omkring 146 miljoner euro. Vi uppskattar att omkring 90 000 unga gör en sådan EU-finansierad praktik varje år.
- De EU-institutioner och EU-organ som omfattas av denna översikt tar varje år emot omkring 4 700 avlönade praktikanter, vilket de finansierar genom sina administrativa budgetar till en kostnad av ungefär 30 miljoner euro. Dessa praktikplatser ger unga möjlighet att få en förståelse för föresatserna och målen för integrationen och det politiska arbetet inom EU.

VI Det är viktigt att se till att praktiktjänstgöring hjälper unga att integreras på arbetsmarknaden och att de kan dra full nytta av praktik av god kvalitet, samtidigt som man undviker att de ersätter ordinarie personal. Vi identifierade följande utmaningar och möjligheter i samband med praktiktjänstgöring som skulle kunna beaktas i den kommande översynen av rådets rekommendation från 2014:

- Definitionerna av praktik skiljer sig åt och det är oklart vad som ingår i begreppet.
- De tillförlitliga uppgifterna om praktikplatser är begränsade, vilket hindrar ett evidensbaserat beslutsfattande.
- Rådets rekommendation från 2014 om praktikplatser av god kvalitet i medlemsstaterna tillämpas på ett inkonsekvent sätt.
- Möjligheterna och tillgången till praktik för ungdomar med olika social bakgrund kan skilja sig åt.

Inledning

Praktik är en form av arbetsplatsförlagt lärande

01 Det finns ingen standardiserad definition av praktik. I [ruta 1](#) visas de definitioner som används av Internationella arbetsorganisationen (ILO) och EU.

Ruta 1

Definition av praktik

- Enligt ILO är praktik en *kortvarig arbetspraktik* vid ett företag, ett offentligt organ eller en ideell organisation, under vilken en person *får utbildning och skaffar sig erfarenhet* inom ett visst område eller inom ett visst yrkesområde *innan han eller hon får ett reguljärt arbete*¹.
- Enligt rådets rekommendation om kvalitetskriterier för praktikprogram avser praktik eller praktikprogram en *begränsad period* av betald eller obetald *arbetspraktik* som innehåller *ett utbildnings- och lärandemoment* och som ska ge praktikanter *möjlighet att skaffa sig praktisk erfarenhet och yrkeserfarenhet* i syfte att *öka deras anställbarhet och underlätta övergången till reguljära anställningar*².

02 Definitionerna har fyra gemensamma inslag. En praktik

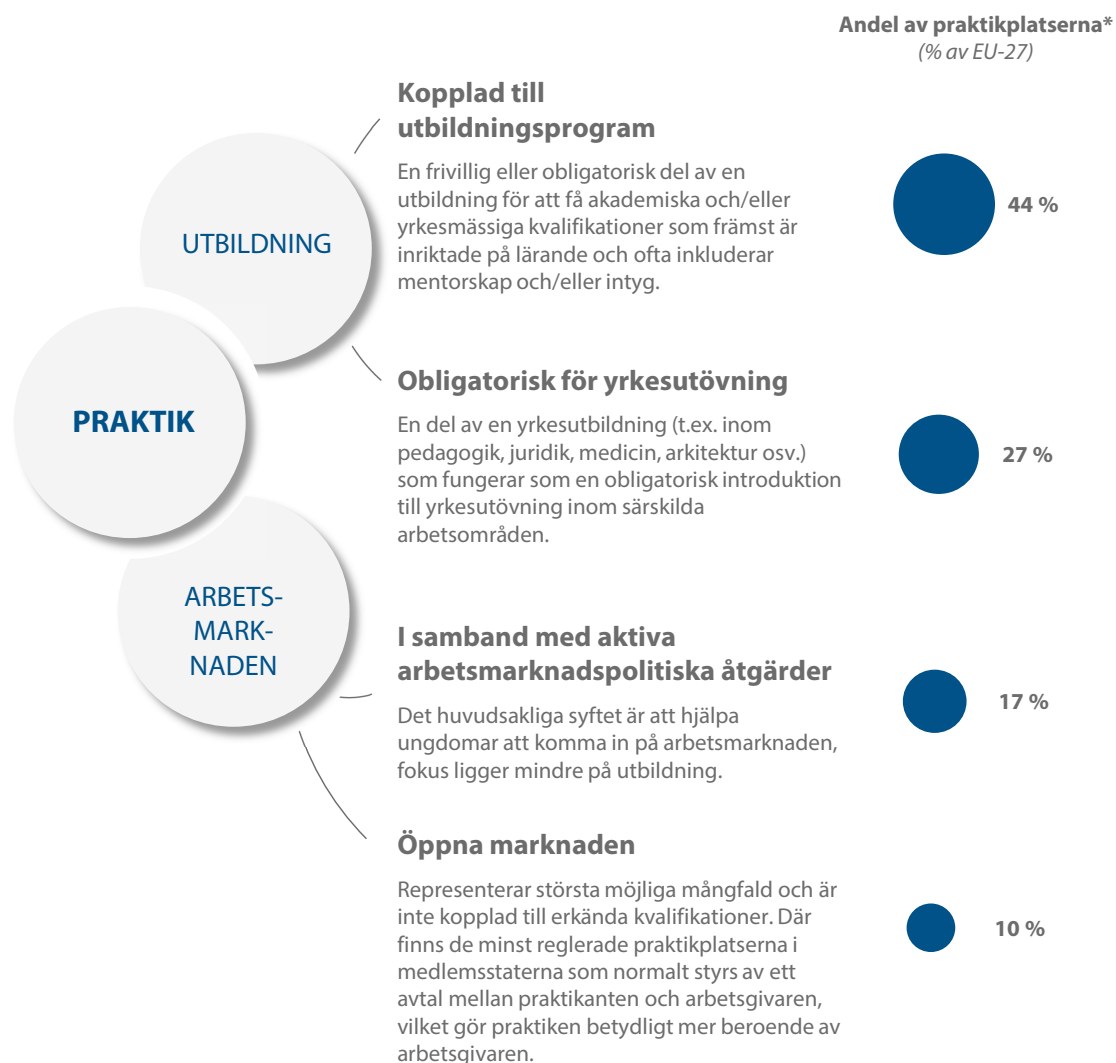
- omfattar en kort tidsperiod,
- är en form av arbetspraktik,
- tillhandahåller utbildning och ger arbetslivserfarenhet,
- ska göra det lättare att hitta en reguljär anställning.

¹ *Developing quality traineeships for young people*, ILO 2017, s. 9.

² Skäl 27 i rådets rekommendation om kvalitetskriterier för praktikprogram, 2014/C 88/01.

03 Praktikplatser kan delas in i två huvudsakliga **kategorier**: utbildningspraktik och praktik på arbetsmarknaden. När det gäller den sistnämnda praktiken måste vi skilja mellan sådan praktik som är kopplad till aktiv arbetsmarknadspolitik och praktik på den öppna marknaden (se [figur 1](#)). Utbildningspraktiken står för 71 % av det totala antalet praktikplatser. Denna andel var ungefär densamma 2013.

Figur 1 – Olika typer av praktikplatser och deras förekomst i EU

Anm.: 2 % av de svarande visste inte vilken typ av praktik de hade gjort.

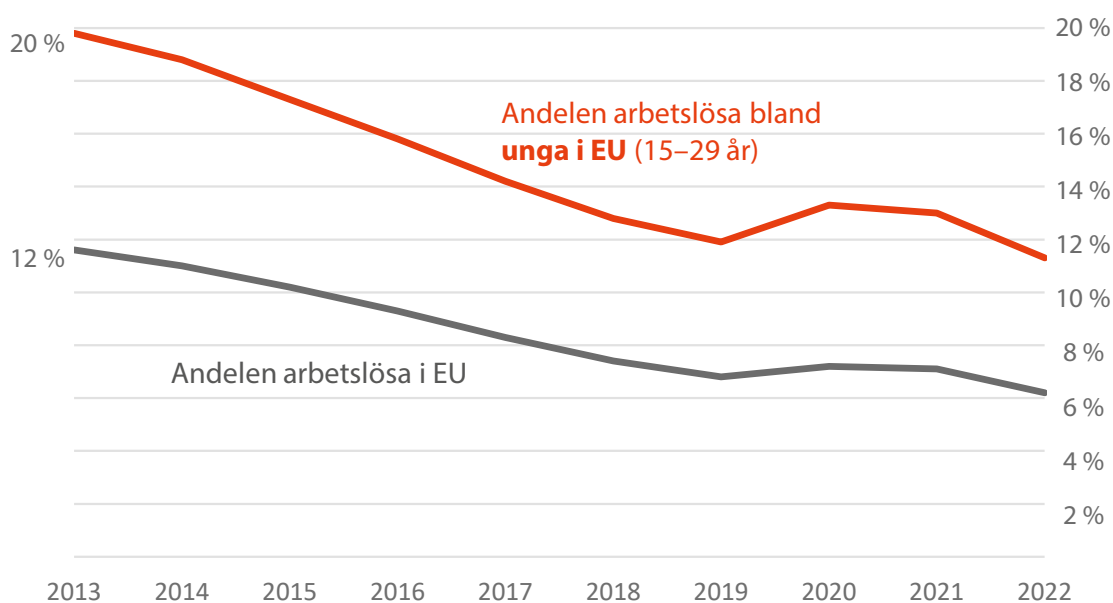
Källa: Revisionsrätten, på grundval av kommissionens studie [Study on comprehensive overview of traineeship arrangements in Member States](#) från 2012 och Eurobarometern från 2023.

EU:s politiska ram för praktiktjänstgöring

04 Enligt fördraget³ är det medlemsstaterna som har ansvaret och befogenheterna för socialpolitik, sysselsättning och utbildning i EU. EU:s roll är att stödja, samordna och komplettera medlemsstaternas åtgärder. På det socialpolitiska området kan EU fullgöra sin roll genom att anta direktiv⁴.

05 Vid kriser är det ofta de unga som i högre utsträckning drabbas av arbetslöshet än de äldre. **Figur 2** visar att ungdomsarbetslösheten i EU-27 sedan 2013 har varit 5,1–8,2 procentenheter högre än den totala arbetslösheten. Ungdomsarbetslösheten låg på 11,3 % 2022, vilket kan jämföras med 6,2 % för hela befolkningen.

Figur 2 – Ungdomsarbetslösheten i förhållande till den totala arbetslösheten, 2013–2022

Källa: Revisionsrätten, på grundval av Eurostat, [YTH_EMPL_110] och [UNE_RT_A], data hämtade den 8 juni 2023.

³ Artiklarna 145–165 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

⁴ Artikel 153.2 b i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

06 I rådets rekommendation från 2013 föreslogs att kommissionen och medlemsstaterna skulle inrätta en **ungdomsgaranti**. Enligt denna ram har medlemsstaterna åtagit sig att garantera att alla unga under 25 år erbjuds sysselsättning, vidareutbildning, lärlingsutbildning eller praktik av god kvalitet inom fyra månader efter att de blivit arbetslösa eller avslutat sin utbildning. För att begränsa den ökade ungdomsarbetslösheten till följd av covid-19-pandemin antog rådet i oktober 2020 en **förstärkt ungdomsgaranti**, som utvidgade målgruppen till att omfatta alla personer under 30 år.

07 EU har under de senaste åren antagit ett antal politiska initiativ och lagstiftningsåtgärder avseende praktiktjänstgöring (se tidslinjen i **tabell 1**). Rådets rekommendation från 2014 om kvalitetskriterier för praktikprogram, som särskilt tar upp frågan om praktik, håller på att uppdateras vid tidpunkten för offentliggörandet av vår översikt.

Tabell 1 – EU:s politiska initiativ och lagstiftning om praktiktjänstgöring

2023	<ul style="list-style-type: none"> → Utvärderingen av kvalitetskriterierna för praktikprogram → Europaparlamentets resolution av den 14 juni 2023 med rekommendationer till kommissionen om praktikplatser av hög kvalitet i EU. → Kommissionens svar på Europaparlamentets resolution och samråd mellan arbetsmarknadens parter (artikel 154 i EUF-fördraget)
2022	<ul style="list-style-type: none"> → Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2041 av den 19 oktober 2022 om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen
2021	<ul style="list-style-type: none"> → Handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter, där det meddelades att rådets rekommendation från 2014 skulle ses över
2020	<ul style="list-style-type: none"> → Kommissionen antar paketet om stöd till ungdomssysselsättning: en väg till jobb för nästa generation → Europaparlamentets resolution av den 8 oktober 2020 om ungdomsgarantin, där kommissionen uppmanas att se över rådets rekommendation från 2014 → Rådets rekommendation av den 30 oktober 2020 om en väg till jobb – en förstärkt ungdomsgaranti
2019	<ul style="list-style-type: none"> → Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1152 av den 20 juni 2019 om tydliga och förutsägbara arbetsvillkor i Europeiska unionen → Rådets rekommendation av den 8 november 2019 om tillgång till socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare, 2019/C 387/01
2018	<ul style="list-style-type: none"> → Europaparlamentets resolution av den 18 januari 2018 om genomförandet av sysselsättningsinitiativet för unga i medlemsstaterna
2017	<ul style="list-style-type: none"> → Europaparlamentets resolution av den 19 januari 2017 om en europeisk pelare för sociala rättigheter
2014	<ul style="list-style-type: none"> → Rådets rekommendation av den 10 mars 2014 om kvalitetskriterier för praktikprogram
2013	<ul style="list-style-type: none"> → Rådets rekommendation av den 22 april 2013 om att inrätta en ungdomsgaranti

Källa: Revisionsrätten.

EU:s ekonomiska stöd till praktiktjänstgöring

08 EU:s ekonomiska stöd till praktik kan komma från fem källor:

- Genom de sammanhållningspolitiska fonderna avsattes medel till ungdomars integration på arbetsmarknaden, i synnerhet genom **sysselsättningsinitiativet för unga** (särskilt för unga som varken arbetar eller studerar, UVAS) och **Europeiska socialfonden (ESF)** under perioden 2014–2020. Under perioden 2021–2027 fortsätter **ESF+**, inklusive sysselsättningsinitiativet för unga, att tillhandahålla finansiering.
- **Faciliteten för återhämtning och resiliens** tillhandahåller ytterligare medel för att få bukt med ungdomsarbetslösheten.
- **Erasmus+** är EU:s program som stöder allmän utbildning, yrkesutbildning, ungdom och idrott i Europa genom att erbjuda möjligheter att studera, praktisera, skaffa sig erfarenhet och arbeta som volontär utomlands.
- **Europeiska unionens program för sysselsättning och social innovation (EaSI)** har finansierat det europeiska nätverket för arbetsförmedlingar (Eures) och stöd till rörlighetsprogram som främjar betald gränsöverskridande praktik.
- Varje **EU-institution** och EU-organ har sina egna **praktikprogram**. Dessa program finansieras genom **de administrativa utgifterna** i EU:s budget.

Översiktens inriktning och omfattning samt arbetsmetod

09 I vår översikt tittar vi på hur EU stöder praktikprogram som ett sätt att hjälpa unga att integreras på arbetsmarknaden. Det här är ingen granskningsrapport utan en översikt som främst bygger på allmänt tillgänglig information men också på material som samlats in specifikt för detta syfte och på tidigare revisionsarbete. Översikten är tänkt att vara en objektiv och användbar informationskälla för berörda parter och den bredare allmänheten i samband med den pågående uppdateringen av rådets rekommendation från 2014 (se punkt **07** och **tabell 1**). Närmare bestämt ger vi en översikt över EU:s åtgärder, samt den finansiering EU tillhandahåller, för att främja ungdomspraktik och identifierar väsentliga möjligheter och utmaningar.

10 Vår översikt omfattar perioden från 2013, det år då ungdomsgarantin trädde i kraft, till och med mitten av 2023. Vi undersökte framför allt

- trenderna sett till antalet praktikplatser,
- definitionen av praktik,
- kvaliteten på praktiken och hur detta begrepp tillämpas i medlemsstaterna,
- tilldelning och användning av EU-medel för praktiktjänstgöring.

11 I vår översikt hänvisar vi främst till praktikplatser inom aktiva arbetsmarknadsåtgärder och på den öppna marknaden, eftersom dessa praktikplatser omfattades av rådets rekommendation från 2014, som håller på att uppdateras vid tidpunkten för offentliggörandet av vår översikt. När vi presenterar olika uppgifter i översikten kommer vi att precisera om de rör andra praktiktyper.

12 Vi har använt oss av en rad olika informationskällor, bland annat dokument som utfärdats av kommissionen⁵, Eurofound (Europeiska fonden för förbättring av levnads- och arbetsvillkor), Europaparlamentet, inklusive Europaparlamentets utredningstjänst, rådet, internationella organisationer (t.ex. Internationella arbetsorganisationen), organisationer som företräder arbetsgivare, fackföreningar och ungdomar samt akademiska uppsatser. Dessutom har vi beaktat revisionsrättens egna särskilda

⁵ GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering, GD Utbildning, ungdom, idrott och kultur samt Eurostat.

rapporter i ämnet: en rapport om ungdomsgarantin och en om sysselsättningsinitiativet för unga⁶. Vi samrådde också med sakkunniga på området vid ett expertpanelmöte. Vi intervjuade företrädare för ett antal organisationer på EU-nivå och tittade särskilt på två medlemsstater (Frankrike och Irland) för att bättre förstå deras praxis för praktiktjänstgöring.

13 Uppgifter om praktikplatser redovisas inte på ett tillfredsställande sätt i den officiella statistiken. Närmare bestämt samlar EU:s statistikbyrå Eurostat inte in några övergripande uppgifter från medlemsstaterna om praktikplatser. Nästan alla uppgifter som finns tillgängliga om praktikplatser bygger därför på icke representativa undersökningar och egenförsäkringar. I dessa undersökningar görs inte heller någon åtskillnad mellan de olika typer av praktik som finns. Den åldersgrupp som de olika uppgiftskällorna täcker in är inte heller helt harmoniserad. De uppgifter som används i denna översikt kommer från

- två enkätundersökningar om praktiktjänstgöring, nämligen [Flash Eurobarometer 2013](#) och [Flash Eurobarometer 2023](#) (se [bilaga I](#)), som omfattar åldersgruppen 18–35 år,
- Eurofound's undersökning [Living and Working in the EU and Neighbouring Countries](#) för 2023; denna version av enkäten tog upp specifika frågor om praktikplatser som vi bett om att få med inför denna översikt (se [bilaga I](#)) och som omfattade åldrarna 16–35 år.

14 Dessutom genomförde vi en egen enkätundersökning bland de förvaltande myndigheterna för ESF/sysselsättningsinitiativet för unga i medlemsstaterna för att få mer information om huruvida och på vilket sätt dessa fonder hade stött praktikprojekt i praktiken (se [bilaga I](#)).

15 Slutligen begärde vi information om praktikplatser från Europaparlamentet, Europeiska rådet och Europeiska unionens råd, kommissionen, Europeiska unionens domstol, Europeiska centralbanken och Europeiska revisionsrätten samt två rådgivande EU-organ: Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Europeiska regionkommittén.

⁶ Särskild rapport 03/2015 och särskild rapport 05/2017.

Att vara praktikant i EU

16 I EU genomgår många ungdomar en praktiktjänstgöring innan de får sitt första jobb. Vi tittade närmare på praxisen att använda praktikplatser som en väg in på arbetsmarknaden och tittade på hur praktiktjänstgöring regleras i de 27 medlemsstaterna. Vi undersökte också vad som kännetecknar en praktikplats av god kvalitet.

Praktik har blivit en viktig väg in på arbetsmarknaden

17 Praktiken kan göra övergången till arbetslivet smidigare genom att praktikanter ges möjlighet att skaffa sig värdefull arbetslivserfarenhet på en arbetsplats⁷. När arbetsgivare tillsätter ingångstjänster söker de ofta unga som har genomfört en eller flera praktiktjänstgöringar⁸. Samtidigt kan en praktik vara ett sätt för arbetsgivaren att bygga ett positivt varumärke på en arbetsmarknad där fokus i allt högre grad ligger på att rekrytera kvalificerad arbetskraft. Redan 2013 uppgav 72 % av de små och medelstora företagen att det främsta skälet till att de erbjuder praktik är chansen att komma i kontakt med potentiella framtida anställda⁹.

18 I punkterna nedan ger vi en övergripande bild av praktiktjänstgöring i EU. Uppgifterna bygger på Eurobarometerundersökningarna från 2013 och 2023 och Eurofound's enkätundersökning för 2023 om att bo och arbeta i EU. Dessa enkätundersökningar är inte representativa utan bygger på egenförsäkringar och bör därför tolkas med försiktighet (för närmare uppgifter se [bilaga I](#)).

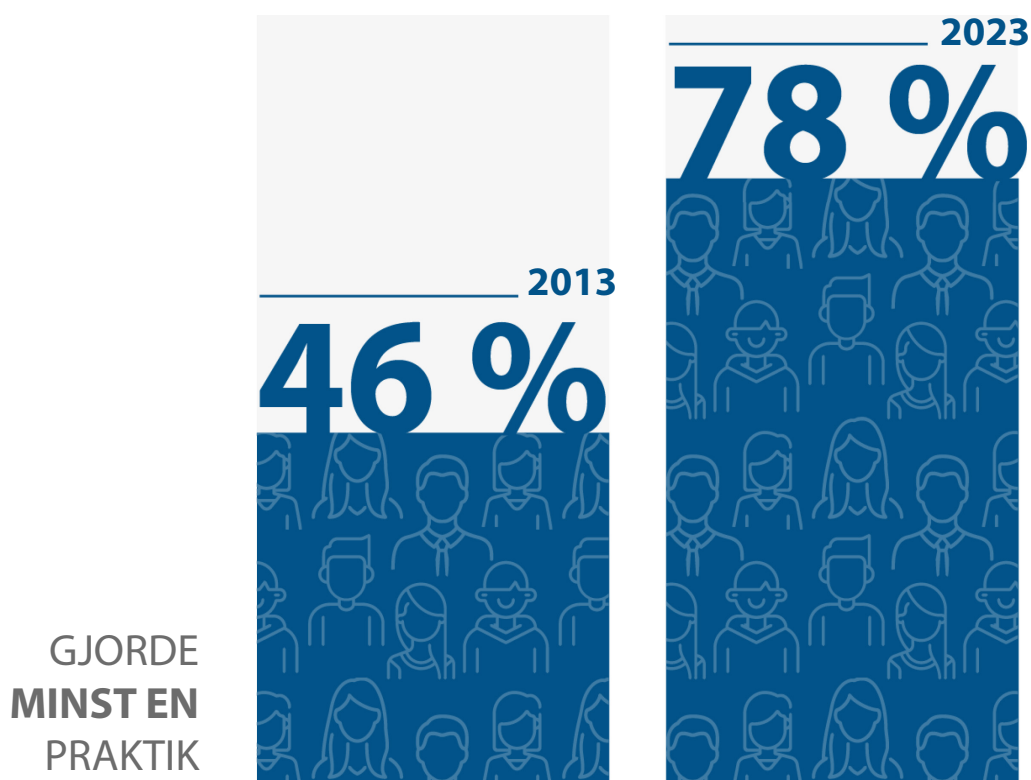
⁷ Som framgår av *Traineeships under the Youth Guarantee: Experience from the ground*, Europeiska kommissionen, 2018.

⁸ Europeiska ungdomsforumet, *Position Paper European Youth Forum's demands on the review of the Quality Framework on Traineeships*, 31 maj 2022, s. 2, och tabell 3.1 i O'Higgins, N. och Pinedo Caro, L.: "What makes for a 'good' internship?", publicerad i *Internships, Employability and the Search for Decent Work Experience*, ILO, 2021.

⁹ COM(2013) 857 final, s. 4.

19 Svaren i Eurobarometerundersökningen visar att andelen unga som har gjort någon form av praktik i EU har ökat avsevärt under de senaste tio åren: 2023 hade fyra av fem unga svarande (78 %) gjort minst en praktik av något slag. Detta kan jämföras med bara 46 % 2013 (se [figur 3](#)). Av de ungdomar som deltog i undersökningen uppgav 19 % att praktiken hade varit deras första arbetslivserfarenhet.

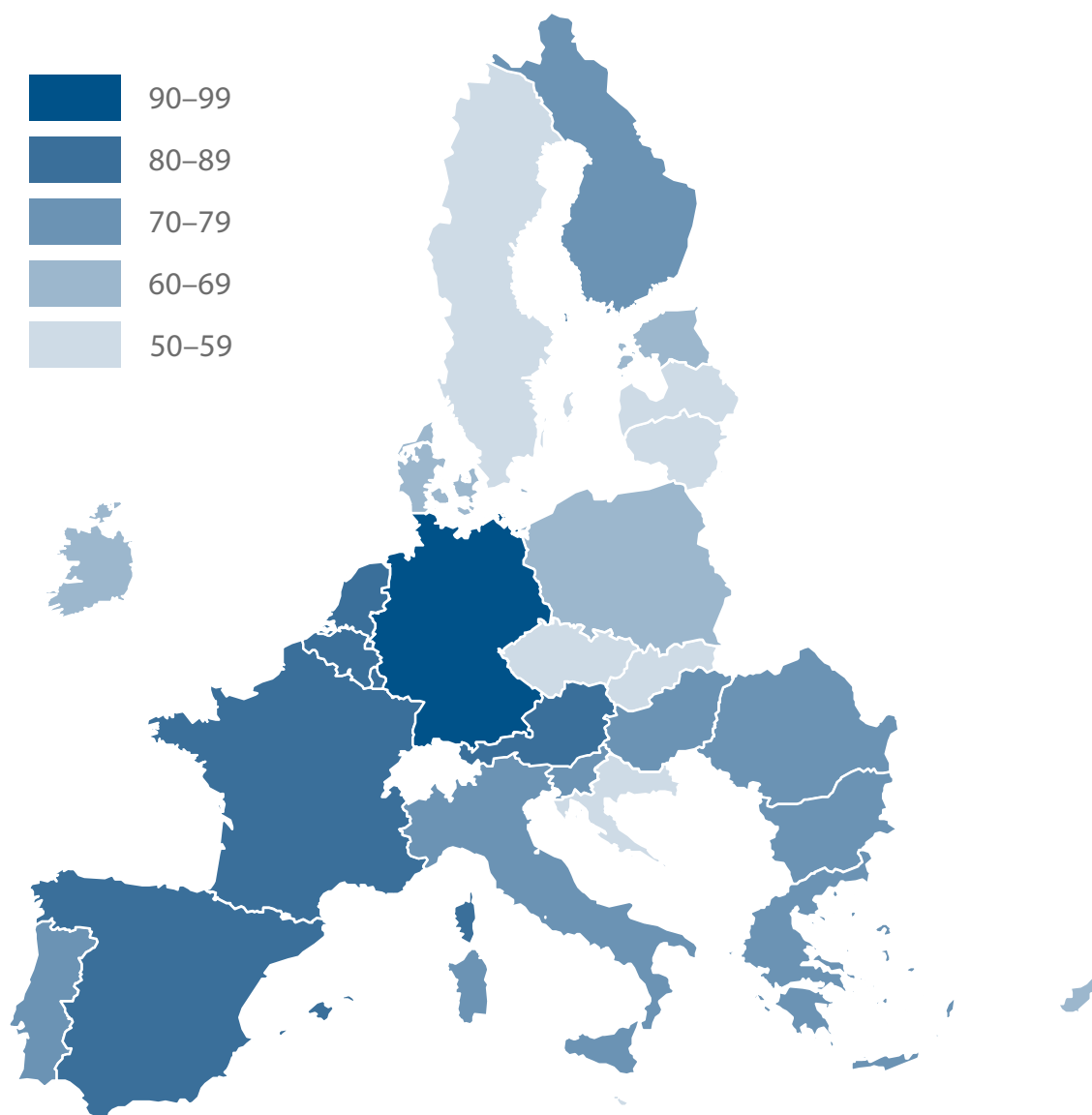
Figur 3 – Andel svarande (18–35 år) som gjort minst en praktik av något slag, 2013 respektive 2023

Källa: Flash Eurobarometer 378/2013 och Flash Eurobarometer 523/2023.

20 Andelen svarande i Eurobarometern från 2023 som hade slutfört minst en praktik av något slag (oavsett varaktighet) varierade i medlemsstaterna mellan 53 % i Sverige och 54 % i Tjeckien och Malta och 86 % i Nederländerna, 87 % i Frankrike och 90 % i Tyskland (se [figur 4](#)).

Figur 4 – Andel svarande (18–35 år) som gjort minst en praktik av något slag, per medlemsstat 2023

Källa: Flash Eurobarometer 523/2023.

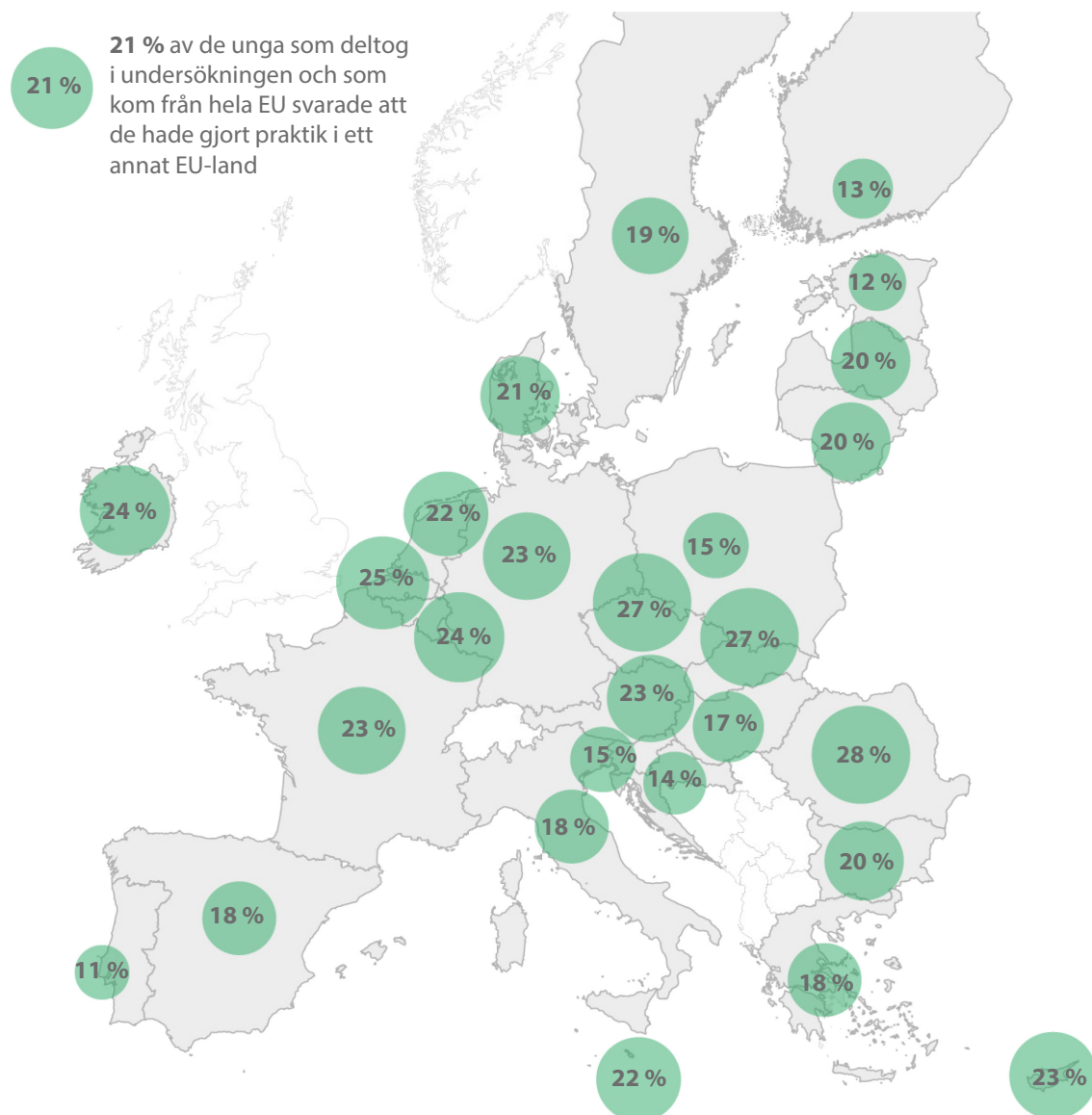
21 Mer än hälften av de svarande (52 %) uppgav att de hade slutfört fler än en praktik: 29 % hade genomfört två praktiktjänstgöringar och 23 % hade gjort tre eller fler praktiktjänstgöringar. Rent allmänt visar Eurobarometerundersökningen från 2023 jämfört med uppgifterna från Eurobarometerundersökningen 2013 att det har blivit vanligare att göra någon form av praktik.

22 Det finns inga officiella statistiska uppgifter om hur många praktiktjänstgöringar som görs totalt sett i EU. Under perioden juli 2022–juni 2023 hade 19,6 miljoner unga människor (18–35 år) i EU-27 inte haft sin aktuella anställning längre än tre månader¹⁰. På grundval av [enkätuppgifterna](#) uppskattar vi att omkring 3,7 miljoner ungdomar varje år får sin första arbetslivserfarenhet på en praktikplats (se [bilaga I](#) för beräkningen).

23 I rådets rekommendation från 2014 uppmuntrade man till gränsöverskridande praktik. Enligt aktuella uppgifter har sådan praktik blivit allt viktigare under de senaste åren. Av de svarande som hade gjort praktik hade, enligt Eurobarometerundersökningen från 2013, 9 % gjort en eller flera praktiktjänstgöringar av något slag utomlands. I Eurobarometerundersökningen från 2023 hade 21 % av de svarande gjort minst en av sina praktiktjänstgöringar i en annan medlemsstat (se [figur 5](#)).

¹⁰ Eurostat: Uppgifter från EU:s arbetskraftsundersökning (ad hoc-extrahering från mikrodata).

Figur 5 – Andel svarande i Eurobarometerundersökningen 2023 som hade gjort praktik och som uppgav att de hade gjort en gränsöverskridande praktik av något slag

Källa: Flash Eurobarometer 523/2023.

Definitionen av praktik skiljer sig åt mellan medlemsstaterna

24 Över hälften av EU:s medlemsstater¹¹ (16 av 27) har inte någon rättslig eller vedertagen definition av vad som kännetecknar en praktik. Definitionerna skiljer sig åt från land till land. Den definition som används i rådets rekommendation från 2014 är allmänt hållen. Även om man i definitionen hänvisar till en begränsad period av arbetspraktik som en rekommendation, klargörs i synnerhet inte om och i så fall på vilka villkor praktikanter kan betraktas som arbetstagare. Konsekvenserna av detta är betydande med tanke på att EU:s befogenhet i socialpolitiska frågor är begränsad till **arbetstagarnas** arbetsvillkor. Om praktikanter betraktas som arbetstagare skyddas de av [EU:s lagstiftning om arbetstagares rättigheter](#).

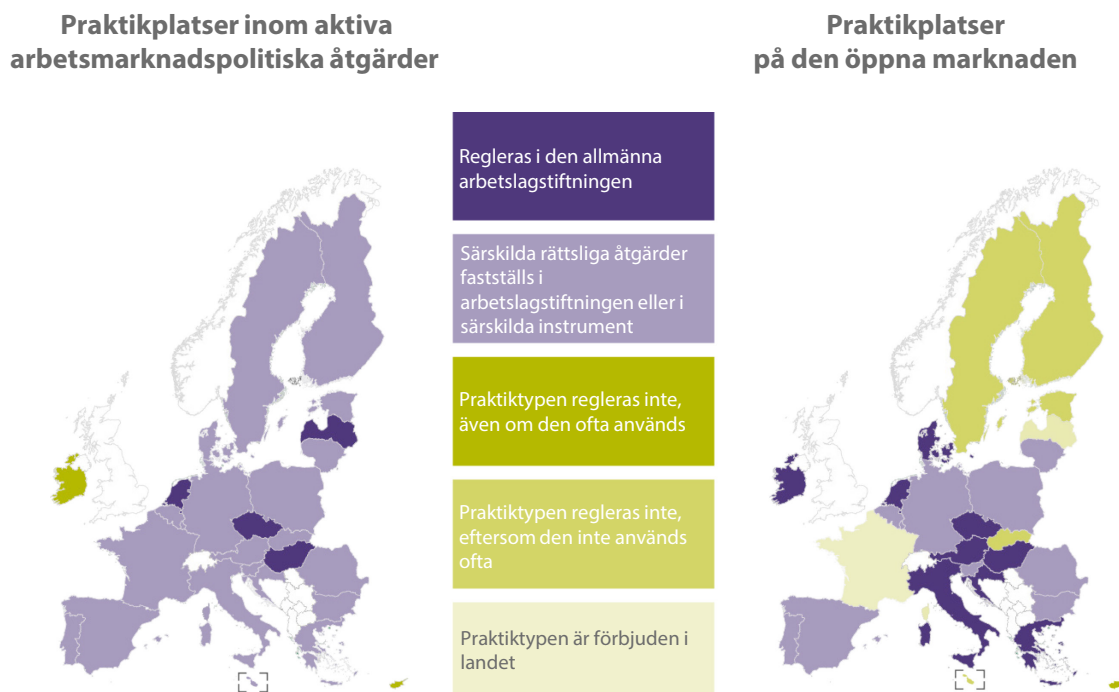
25 Definitionen av arbetstagare har förtydligats i flera domar¹² från EU-domstolen och innebär att en person kan betraktas som arbetstagare om han eller hon utför ett verkligt och faktiskt avlönat arbete under ledning av en annan person i utbyte mot ersättning.

26 Enligt de källor som vi gått igenom är praktikplatser inom aktiva arbetsmarknadsåtgärder mer reglerade än praktikplatser på den öppna marknaden (se [figur 6](#)). Samtidigt är praktikplatser på den öppna marknaden uttryckligen förbjudna enligt nationell lagstiftning i Frankrike och Lettland.

¹¹ *SPRINT: Standardize best PRactices about INTernships* – Erasmus+-projekt 2017-1-FR01-KA203-037293 – [General report](#).

¹² Se till exempel målen C-66/85, Lawrie-Blum, C-3/90, Bernini, C-109/04, Kranemann och C-229/14, Balkaya.

Figur 6 – Regleringsstrategier för praktikplatser inom aktiva arbetsmarknadsåtgärder och på den öppna marknaden i medlemsstaterna, 2022

Källa: Tabell 3 i *Evaluation of the Council Recommendation on a Quality Framework for Traineeships*, tabell 7 i *Study supporting the evaluation of the Quality Framework for Traineeships*, Youthwiki och SPRINT: *Standardize best PRactices about INternships* – Erasmus+-projekt 2017-1-FR01-KA203-037293 – *General report*.

27 Det är svårt att samla in uppgifter på en enhetlig och jämförbar grund utan någon exakt definition eller åtminstone en gemensam tolkning av begreppet praktik. Beslutsfattandet bygger inte på någon systematisk datainsamling utan på enkätundersökningar och uppskattningar, som inte nödvändigtvis ger en rättvis och sann bild av praktikanternas situation, eftersom praktikanter inte finns representerade i statistiken. Det skulle också ha varit bra om det fanns en jämförbar rättslig ram mellan medlemsstaterna när det gäller gränsöverskridande praktikplatser.

Praktikens kvalitet: en central fråga

Sambandet mellan praktikens kvalitet och goda sysselsättningsresultat

28 Omkring två tredjedelar (64,3 %) av de som svarade på Eurobarometerundersökningen 2023 och som uppgav att de hade gjort en praktik på den öppna marknaden eller inom aktiva arbetsmarknadsåtgärder höll med om att deras senaste praktik hjälpte eller skulle hjälpa dem att hitta ett reguljärt arbete (24,9 % instämde "helt och hållet" och 39,4 % "delvis").

29 När de svarande tillfrågades om sin sysselsättningsituation sex månader efter praktiken svarade återigen sex av tio (61 %) att de hade en reguljär anställning. Närmare bestämt uppgav 28,7 % att de hade hittat ett reguljärt arbete efter sin senaste praktik. Undersökningen visade också att de svarande i genomsnitt genomförde två praktiktjänstgöringar innan de hittade en ordinarie tjänst. Dessutom visade resultaten från Eurofound's enkätundersökning att män oftare fick jobberbjudanden efter genomförd praktik än kvinnor.

30 Enligt en ILO-studie från 2021 och rådets rekommendation¹³ finns det ett tydligt samband mellan kvaliteten på praktik och sysselsättningen¹⁴. Enligt ILO är det mer ändamålsenligt med praktikprogram av hög kvalitet för att hjälpa unga att hitta en reguljär anställning och integrera dem på arbetsmarknaden. Enligt samma studie bör särskilt praktikplatser av hög kvalitet också kännetecknas av betald ersättning.

31 Samtidigt sätts ofta frågetecken kring kvaliteten på vissa praktikplatser och det begränsade inslag av lärande som de unga erbjuds. Berörda europeiska parter (t.ex. [Europeiska ungdomsforumet](#) eller [Europeiska fackliga samorganisationen](#)) rapporterade också om praktikanter dåliga arbetsvillkor, som innebär långa arbetstider, att de inte är tillräckligt skyddade mot hälso- och säkerhetsrisker och inte får någon ersättning. Slutligen finns det risk för att en del arbetsgivare använder praktikanter för att ersätta ordinarie arbetstagare¹⁵.

¹³ Skäl 5 i rådets rekommendation om kvalitetskriterier för praktikprogram, 2014/C 88/01.

¹⁴ O'Higgins, N. och Pinedo Caro, L.: "What makes for a 'good' internship?", publicerad i *Internships, Employability and the Search for Decent Work Experience*, ILO, 2021.

¹⁵ *Fraudulent contracting of work: Abusing traineeship status (Austria, Finland, Spain and UK)*, Eurofound 2017.

I rådets rekommendation från 2014 fastställs minimikraven för praktikplatser av god kvalitet, men genomförandet av dem varierar mellan medlemsstaterna

32 I rådets rekommendation från 2014 uppmanades medlemsländerna att tillämpa åtskilliga principer för att tillhandahålla praktikplatser av god kvalitet. Vi har delat in dessa viktiga principer i sex olika kluster (se [figur 7](#)).

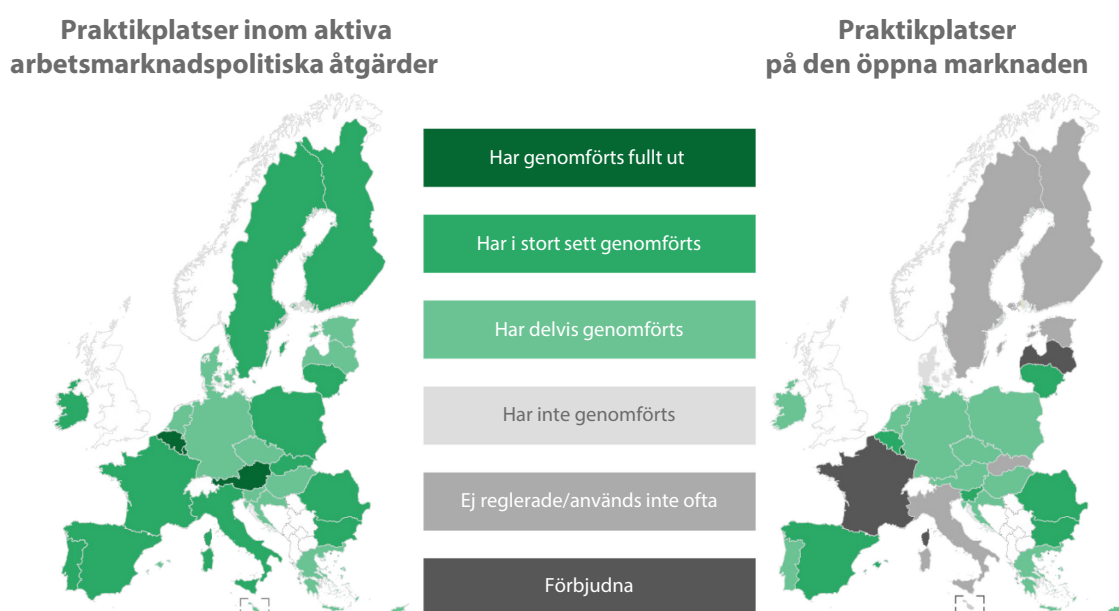
Figur 7 – Viktiga principer för praktikplatser av god kvalitet enligt rådets rekommendation från 2014, indelade i kluster

PRINCIPER	KLUSTER
<p>Ingående av ett skriftligt praktikavtal</p> <ul style="list-style-type: none"> — Praktikprogrammet bygger på ett skriftligt avtal. — I skriftliga avtal fastställs vad praktikanten förväntas lära sig under praktiken, vilka arbetsvillkor som gäller, huruvida praktikanten får ersättning och hur stor den är, vilka rättigheter och skyldigheter alla avtalsparter har samt praktikens varaktighet. — Det bör säkerställas att rättigheterna och skyldigheterna för praktikanten respektive den organisation som erbjuder praktiken fastställs i praktikavtalet och att det hänvisas till de regler om sekretess och immateriella rättigheter som tillämpas i den organisation som erbjuder praktiken. 	I. Skriftligt praktikavtal
<p>Mål för lärande och utbildning</p> <ul style="list-style-type: none"> — Uppgifterna hjälper praktikanten att arbeta mot och uppnå sina mål för lärande och utbildning. — Organisationer som erbjuder praktik utser en praktikhandledare för praktikanten. 	II. Mål för lärande och utbildning
<p>Arbetsvillkor som gäller för praktikanter</p> <ul style="list-style-type: none"> — Praktikanternas rättigheter och arbetsvillkor respekteras, bland annat när det gäller högsta tillåtna veckoarbetstid, minsta veckovila samt semesterrättigheter. — Organisationer som erbjuder praktik uppmanas att klargöra huruvida de erbjuder praktikanterna <ul style="list-style-type: none"> o sjuk- och olycksfallsförsäkring, o skydd vid sjukfrånvaro. — Det skriftliga avtalet ska tydligt ange huruvida bidrag eller ersättning kommer att betalas ut och, om så är fallet, omfattningen av detta bidrag eller denna ersättning. 	III. Arbetsvillkor
<p>Rimlig varaktighet</p> <ul style="list-style-type: none"> — Praktiken ska vara högst sex månader, utom i fall där det är motiverat. — Det ska klargöras på vilka villkor ett praktikprogram kan förlängas eller förnyas. — I det skriftliga praktikavtalet ska det anges hur praktikanten eller den organisation som erbjuder praktiken kan säga upp avtalet. 	IV. Rimlig varaktighet och förnyelse
<p>Erkännande</p> <ul style="list-style-type: none"> — De kunskaper och färdigheter samt den kompetens som förvärvats av praktikanten ska erkännas av de organisationer som erbjuder praktik och de ska intyga detta genom en bedömning av arbetsinsatsen och ett intyg. 	V. Erkännande och validering
<p>Krav på öppenhet och insyn</p> <ul style="list-style-type: none"> — Organisationer som erbjuder praktik ska uppmanas att informera om villkoren för praktik i sina meddelanden om lediga praktikplatser. 	VI. Insyn i rekryteringen

Källa: Revisionsrätten, på grundval av *Developing quality traineeships for young people*, ILO, 2017.

33 I vilken grad rådets kvalitetsprinciper från 2014 har genomförts i medlemsstaternas lagstiftning varierar. Enligt [kommissionens utvärdering från 2023 av kvalitetskriterierna för praktikprogram](#) är genomförandegraden i den nationella lagstiftningen i allmänhet hög när det gäller praktik inom aktiva arbetsmarknadsåtgärder, men mer blygsam när det gäller praktik på den öppna marknaden (se [figur 8](#)). I Frankrike är praktik på den öppna marknaden [förbjuden enligt lag](#) eftersom man vill se till att alla praktikplatser övervakas av en tredje part. Luxemburg har ändrat sin [arbetsrätt](#) för att införliva alla kvalitetsprinciper som anges i rådets rekommendation från 2014.

Figur 8 – Grad av genomförande av kvalitetsprinciperna från 2014 i medlemsstaternas lagstiftning, 2023

Källa: Tabellerna 4 och 5 i [Evaluation of the Council Recommendation on a Quality Framework for Traineeships](#), tabell 10 i [Study supporting the evaluation of the Quality Framework for Traineeships](#), [Youthwiki](#) och [SPRINT: Standardize best PRactices about INTernships](#) – Erasmus+-projekt 2017-1-FR01-KA203-037293 – [General report](#).

34 På det stora hela är företrädare för både arbetstagar- och arbetsgivarsidan ense om de kluster av principer som bygger på rådets rekommendation från 2014 (se [figur 9](#)).

Figur 9 – Rådets viktiga kvalitetsprinciper från 2014 jämfört med kännetecknen för praktikplatser av god kvalitet enligt berörda parter

	2014 Kvalitets- kriterierna	2017 ILO	2022 Ungdoms- forumet	2023 EFS	2023 Arbets- givare	2023 Europa- parlamentet
Skriftligt praktikavtal	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Mål för lärande och utbildning	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Arbetsvillkor	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Rimlig varaktighet och förnyelse	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Erkännande och validering	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Insyn i rekryteringen	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Ersättning		✓	✓	✓		✓
Socialt skydd		✓	✓	✓		✓
Uppehåll mellan slutet på en praktik och början på en annan			✓	✓		
Maximering av antalet praktikanter per arbetsgivare			✓	✓		
Inget krav från arbetsgivaren på tidigare arbetslivserfarenhet				✓		✓
Tillgång till arbetstagares representation och fackförbund				✓		✓

Källa: Rådets rekommendation av den 10 mars 2014 om kvalitetskriterier för praktikprogram; ILO, *Developing quality traineeships for young people*, 2017; Europeiska ungdomsforumet, *European Youth Forum's demands on the review of the Quality Framework on Traineeships*, 2022; Europeiska fackliga samorganisationen (EFS), *ETUC Resolution on Quality Traineeships*, 2023; Joint European Employers' Statement on Traineeships och Europaparlamentets resolution av den 14 juni 2023 med rekommendationer till kommissionen om praktikplatser av hög kvalitet i EU (2020/2005(INL)), 2023.

Alla praktikanter får inte tillgång till någon praktikplats av god kvalitet

35 I detta avsnitt beskrivs vad de svarande i Eurobarometerundersökningarna och Eurofound's enkätundersökning anser om de centrala principer som föreslås i rådets rekommendation från 2014. Vi har extraherat svar från data från 2023 års Eurobarometerundersökning som rör två huvudkategorier i denna översikt: praktik inom aktiva arbetsmarknadsåtgärder och på den öppna marknaden. Uppgifterna från Eurofound's undersökning omfattar alla typer av praktikplatser. Utifrån uppgifterna konstaterade vi att inte alla praktikanter upplevde att de hade en praktikplats av god kvalitet:

- För det första praktiserade 68 % av de svarande på grundval av ett skriftligt avtal eller en skriftlig **överenskommelse**, enligt Eurofound's undersökning från 2023. Även om den inte är helt jämförbar, var samma siffra 60 % i Eurobarometerundersökningens resultat från 2013.
- För det andra måste det finnas **inhåll och mål för lärandet** under en praktik och arbetet måste **övervakas** och **utvärderas** i slutet av praktikperioden för att praktikanten verkligen ska kunna få ut något av praktiken. Av de svarande i Eurobarometerundersökningen höll 74,5 % med om att de hade lärt sig saker som de skulle ha nytta av i yrkeslivet. De ansåg också att det är nödvändigt att det finns en mentor som kan hjälpa och stödja praktikanten. Enligt uppgifter från undersökningen hade tre fjärdedelar av de svarande under 2023 en mentor (73,4 %).
- För det tredje höll 68,7 % av de svarande i Eurobarometerundersökningen 2023 med om att deras **arbetsvillkor** (i fråga om utrustning, arbetstider, arbetsbörda, behandling osv.), bortsett från lönen, var likvärdiga med arbetsvillkoren för ordinarie personal.
- Slutligen, när det gäller praktikperiodens **varaktighet** föreslås i rådets rekommendation från 2014 att en praktik av hög kvalitet inte ska pågå längre än sex månader. Samtidigt bör praktikperioden, enligt andra ramverk, inte vara kortare än en¹⁶ eller två månader¹⁷: I Eurobarometerundersökningen från 2023 uppgav 67,2 % av de svarande att deras senaste praktik varade mellan en och sex månader, medan 16,7 % uppgav att deras praktik var kortare än en månad och 14,4 % uppgav att den var längre än sex månader.

¹⁶ Se [Europaparlamentets resolution av den 14 juni 2023 med rekommendationer till kommissionen om praktikplatser av hög kvalitet i EU](#).

¹⁷ Se [ETUC Resolution on Quality Traineeships](#).

Omkring 60 % av praktikplatserna erbjuder ersättning och tillgång till socialt skydd

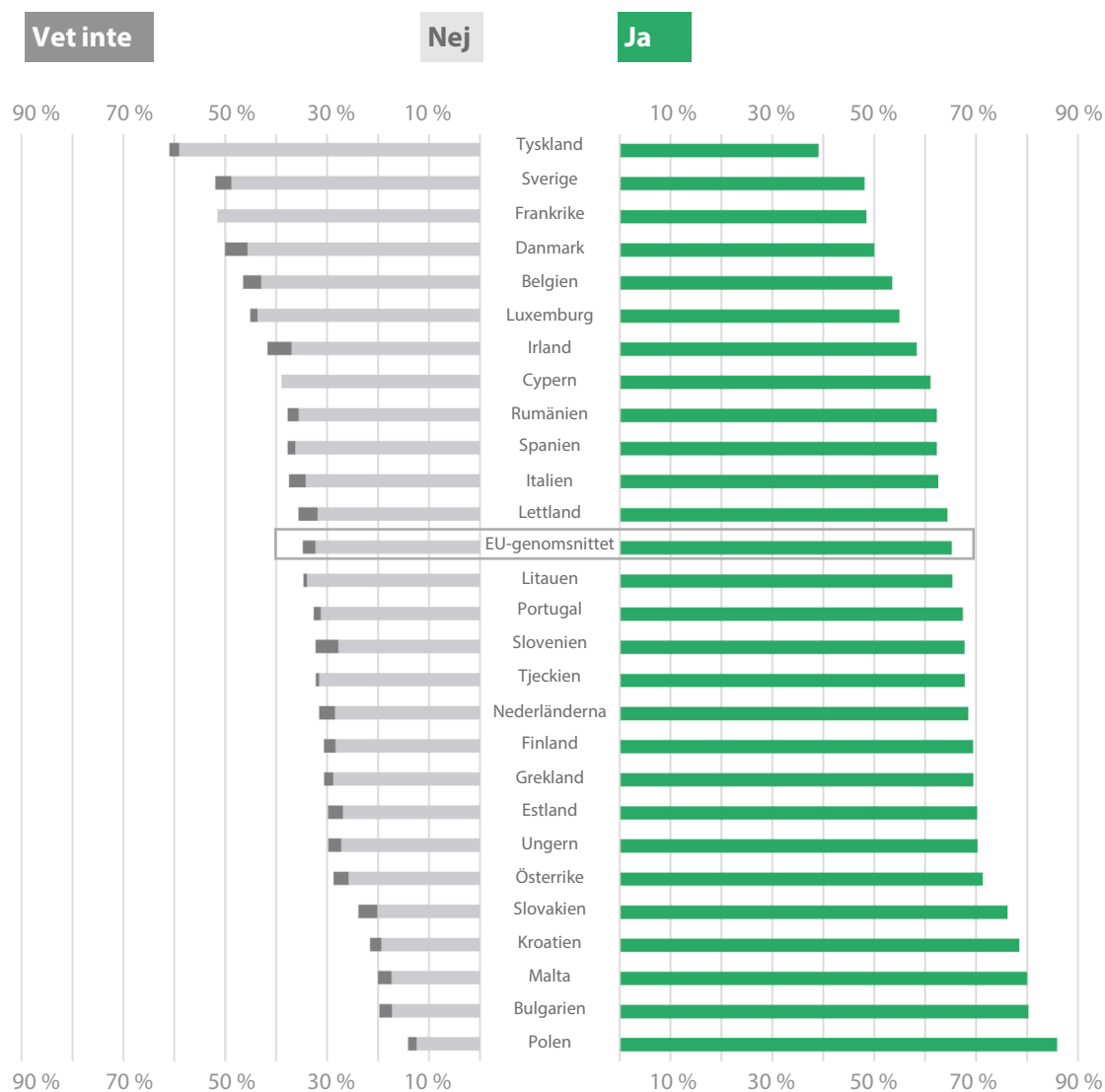
36 Det råder delade meningar om huruvida ersättning till praktikanter utmärker en praktikplats av god kvalitet. [Arbetsgivarna](#) anser att en praktik är en lärandeexperience och att praktikanter vanligtvis inte är arbetstagare (se punkt **24**). De hävdar också att det inte finns några bevis för ett samband mellan ersättning och praktikplatser av högre kvalitet, och att en skyldighet att ersätta praktikanter skulle innebära en ökad ekonomisk och administrativ börda för företagen. Samtidigt har [Europeiska ungdomsforumet](#) och [Europeiska fackliga samorganisationen](#) sedan 2016 kämpat för att förbjuda obetalda praktikplatser. Med undantag för [ILO:s studie](#) (punkt **30**), framförde argumentet att *inte alla unga har råd med obetald praktik*, vilket ökar ojämlikheten ytterligare och särskilt drabbar unga med sämre socioekonomiska förutsättningar. I sin [resolution av den 14 juni 2023 efterlyste Europaparlamentet](#) också bättre villkor och lämplig ersättning för praktikanter.

37 I Eurobarometerundersökningen från 2023 ställdes frågor om huruvida praktikanterna fick betalt eller erbjöds **ekonomisk ersättning**. När det gäller praktik inom aktiva arbetsmarknadsåtgärder och praktik på den öppna marknaden hade nästan två tredjedelar (65 %) av de svarande fått ekonomisk ersättning för sin praktik (se [figur 10](#)). Slutligen finns det enligt Eurofound's undersökning, som omfattar alla former av praktik, en klyfta mellan könen: 58 % av de manliga praktikanterna svarade att de hade fått ersättning, medan samma siffra var endast 45 % bland de kvinnliga praktikanterna.

38 När det gäller ekonomisk ersättning finns det dessutom stora skillnader mellan medlemsstaternas lagstadgade krav. Enligt en nyligen genomförd studie¹⁸ finns det inte någon rättslig skyldighet i tio av EU:s medlemsstater att betala praktikanter när de gör en praktik på den öppna marknaden. I elva medlemsstater finns det en lagstadgad skyldighet att praktikanter ska få betalt enligt den allmänna arbetsrätten, medan fyra andra medlemsstater har infört en lagstadgad skyldighet genom särskild praktiklagstiftning.

¹⁸ [European Network of Public Employment Services: Remuneration of Open-Market Traineeships in EU-27, 2021.](#)

Figur 10 – Andel svarande i Eurobarometerundersökningen 2023 som gjorde praktik inom aktiva arbetsmarknadsåtgärder eller praktik på den öppna marknaden och som erbjöds ekonomisk ersättning

Källa: Flash Eurobarometer 523/2023.

39 När det gäller **socialt skydd** uppgav 63,5 % av de svarande i Eurobarometerundersökningen på liknande sätt att de hade tillgång fullt ut (32,1 %) eller delvis (31,4 %) till socialt skydd under praktiken. Vilken typ av socialt skydd det handlade om kan man utläsa av Eurofound's undersökning: det var mest sannolikt att praktikanter hade en arbetsolycksfallsförsäkring (75 %), följt av en sjukförsäkring (68 %) och pensionsavgifter (42 %).

EU-fonders stöd till praktikplatser

40 I rådets rekommendation från 2014 uppmanades medlemsländerna att utnyttja Europeiska socialfonden (ESF) och sysselsättningsinitiativet för unga för att öka antalet praktikplatser och förbättra kvaliteten på dem. Dessutom förvaltas Erasmus+ och EaSI direkt av kommissionen, och båda kan användas för att finansiera gränsöverskridande praktik. Dessutom erbjuder alla EU-institutioner unga att göra praktik hos dem, vilket finansieras genom deras administrativa budgetar.

Praktikplatser som finansieras genom ESF/ sysselsättningsinitiativet för unga eller ESF+ är främst aktiva arbetsmarknadsåtgärder till stöd för ungdomsgarantin

41 Under perioden 2014–2020 kom EU:s finansiering för praktik från ESF och sysselsättningsinitiativet för unga. Under innevarande period 2021–2027 införlivades sysselsättningsinitiativet för unga fullt ut i ESF+. Medlemsstater vars andel unga som varken arbetar eller studerar var högre än EU-genomsnittet skulle avsätta minst 12,5 % av sina ESF+-medel till ungdomsrelaterade åtgärder¹⁹. Ingen särskild finansiering har dock avsatts från de sammanhållningspolitiska fonderna för praktikprogram.

42 Av 188 program inom ESF/sysselsättningsinitiativet för unga under perioden 2014–2020 identifierade vi 76 program i 22 av 27 medlemsstater som hade anslagit medel för att integrera ungdomar på arbetsmarknaden på sammanlagt ungefär 13,6 miljarder euro. Sysselsättningsinitiativet för unga finansierar mer än 60 % av detta belopp (8,6 miljarder euro). För perioden 2021–2027 identifierade vi 101 program för ungdomssysselsättning och socioekonomisk integration i 23 medlemsstater. De totala planerade anslagen har dock minskat till 10,9 miljarder euro. I mitten av 2023 hade medlemsstaterna använt omkring 80 % av de planerade anslagen från ESF/sysselsättningsinitiativet för unga till programmen för perioden 2014–2020, vilket innebär en årlig utgift på 1,53 miljarder euro. Vid den tidpunkten hade ingen medlemsstat haft eller redovisat faktiska utgifter för något av ESF+-programmen för perioden 2021–2027.

¹⁹ Artikel 7.6 i förordning (EU) nr 2021/1057.

43 Genom vår enkät fick vi veta mer om dessa program. Enligt de inkomna svaren rörde två tredjedelar av programmen inom båda perioderna praktikprogram, och omkring hälften av dem hade utlyst specifika ansökningsomgångar. För perioden 2014–2020 hade ungefär hälften av programmen redan upphandlat projekt, medan färre än hälften av programmen hade gjort det för perioden 2021–2027.

44 När de förvaltande myndigheterna svarade på vår enkät kunde de flesta av dem dock inte ange de exakta belopp som använts för praktikplatser av flera skäl:

- Varken övervaknings- och rapporteringsramen för 2014–2020 eller för 2021–2027 samlar in specifika uppgifter om utgifter för praktikprogram.
- Merparten av medlen används till stöd för ungdomsgarantin. I sådana fall är en praktik bara en av flera åtgärder som unga kan få erbjudande om. Dessutom går, åtminstone för ESF:s del, de flesta praktikrelaterade kostnaderna inte till själva praktiken utan till uppbyggnaden av administrativ kapacitet²⁰.
- Endast omkring hälften av programmen omfattar specifika ansökningsomgångar eller praktikrelaterade åtgärder som man kan ta fram sådana uppgifter om (se [bilaga I](#)).

45 Vår enkät visar att nästan alla praktikrelaterade åtgärder som finansieras genom ESF/sysselsättningsinitiativet för unga eller ESF+ ingår i den aktiva arbetsmarknadspolitiken. I [ruta 2](#) ges information om praktikprojekt som vi tittat närmare på i Frankrike, Portugal och Irland.

²⁰ Särskild rapport 03/2015 och särskild rapport 05/2017.

Ruta 2

Exempel på praktikrelaterade projekt

Frankrike

Inom ramen för ön Mayottes regionala ESF-program genomfördes ett projekt som finansierade praktikplatser för unga med examen från yrkesgymnasium (*Baccalauréat professionnel*) och eftergymnasial teknisk examen (*Brevet de technicien supérieur*) på fastlandet i Frankrike och på Réunion, eftersom möjligheterna till praktik på Mayotte är begränsade.

Kostnader som projektet stod för var till exempel flygbiljetter, inkvarteringskostnader och andra utgifter i samband med utbildning på plats. Det planerade beloppet för hela projektet var 661 000 euro.

I genomsnitt varade en praktikperiod en månad. Enligt den förvaltande myndigheten har projektet stött på svårigheter på grund av isoleringsåtgärder till följd av covid-19-pandemin. Det har gjorts att endast 27 av de planerade 162 praktikanterna har kunnat dra nytta av programmet (16 %).

Portugal

I Portugal finansierades insatsen ”professionella praktikplatser” (*Estágios Profissionais*) genom ESF för att hjälpa unga, arbetslösa eller missgynnade personer att hitta långsiktig sysselsättning.

Projektet genomfördes av det portugisiska institutet för sysselsättning och yrkesutbildning och matchade unga nyutexaminerade och andra arbetslösa personers kompetens och bakgrund med en rad olika praktikplatsers krav för att höja deras kompetens genom praktik.

Under perioden 2014–2020 fick över 100 000 praktikanter stöd genom ett sammanlagt EU-bidrag på 521 miljoner euro.

Irland

Irland har inte haft någon specifik ansökningsomgång eller åtgärd relaterad till praktik inom ramen för sitt ESF-program. De 6 560 praktikplatser inom aktiva arbetsmarknadsåtgärder som tillhandahålls genom de lokala utbildningsnämnderna (lokala organ med ansvar för fortbildning) finansierades genom sysselsättningsinitiativet för unga.

46 När det gäller medel från ESF/sysselsättningsinitiativet för unga och ESF+ till stöd för ungdomsgarantin gör [indikatorramen för övervakning](#) det möjligt att följa upp hur unga arbetslösa personer utnyttjar praktikerbjudanden i medlemsstaterna och deras integration på arbetsmarknaden efter sex, tolv respektive 18 månader.

47 De uppgifter som samlats in visar att praktikplatser, som en del av ungdomsgarantin, successivt användes i allt mindre utsträckning under perioden 2014–2020 för att bryta arbetslöshet bland unga. I genomsnitt resulterade detta i 270 000 praktikplatser årligen i hela EU under perioden 2014–2020. År 2021 stod praktikplatser för 2,5 % av alla de arbetstillfällen som gjorde att arbetslösa kunde få jobb och lämna ungdomsgarantin²¹, vilket motsvarar minst 241 000 unga.

48 De som gjorde praktik hade i allmänhet goda sysselsättningsresultat. Under 2021 var 71 % av dem som gjorde praktik i EU inom ungdomsgarantin i sysselsättning sex månader efter det att de lämnat ungdomsgarantin.

49 I de bestämmelser som reglerar ungdomsgarantin²² rekommenderas att rådets kvalitetskriterier ska betraktas som minsta kvalitetsstandarder för alla praktikplatser som förmedlas inom ramen för ungdomsgarantin. Enligt ungdomsgarantins övervakningsdata verkar rådets kvalitetsprinciper från 2014 i stort sett respekteras.

50 Enligt vår analys förekom skriftliga avtal inom alla praktikprogram som tillhandahölls inom ramen för ungdomsgarantin för 2021, och två tredjedelar av dem tillhandahöll mentorer. Samtidigt varierade längden på dessa praktiktjänstgöringar: från några dagar (t.ex. i Frankrike) till mer än sex månader i sju länder (i Bulgarien, Spanien, Kroatien, Italien, Cypern, Luxemburg och Portugal). Dessutom utfärdade endast en tredjedel av programmen ett intyg vid praktikens slut. Slutligen betalade mer än tre fjärdedelar av dem ut en ersättning.

²¹ *Data collection for monitoring of Youth Guarantee schemes: 2021*, Europeiska kommissionen, mars 2023.

²² Punkt 6.4 i *Frequently Asked Questions about the Youth Guarantee* och ett arbetsdokument från kommissionens avdelningar om en förstärkt ungdomsgaranti (s. 35).

Ofullständiga uppgifter om praktik som finansieras genom faciliteten för återhämtning och resiliens

51 Inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens finns den politiska pelaren ”strategier för nästa generation” som omfattar särskilda åtgärder för ungdomssysselsättning. Tretton medlemsstater har planerat för reformer inom faciliteten för återhämtning och resiliens eller investeringar som rör ungdomssysselsättningen i sina nationella planer för återhämtning och resiliens. Totalt sett rör 11 % av de planerade utgifterna ungdomssysselsättning (20 åtgärder) inom denna pelare. Fyra medlemsstater nämnde särskilt praktik för unga, nämligen Estland, Spanien, Portugal och Slovakien (se [ruta 3](#)).

Ruta 3

En ungdomssysselsättningsåtgärd i Estland inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens

Programmet ”Mitt första jobb” (M1T) består av två delar: ett lönebidrag som betalas ut till arbetsgivaren och en ersättning för utbildningskostnader för en ung person (mellan 16 och 29 år som är registrerad som arbetslös utan arbetslivserfarenhet eller som endast har kortare arbetslivserfarenhet). Ett belopp på upp till 2 500 euro betalas ut till den unga personens arbetsgivare.

Källa: Investering 6.6 i [Estlands plan för återhämtning och resiliens](#).

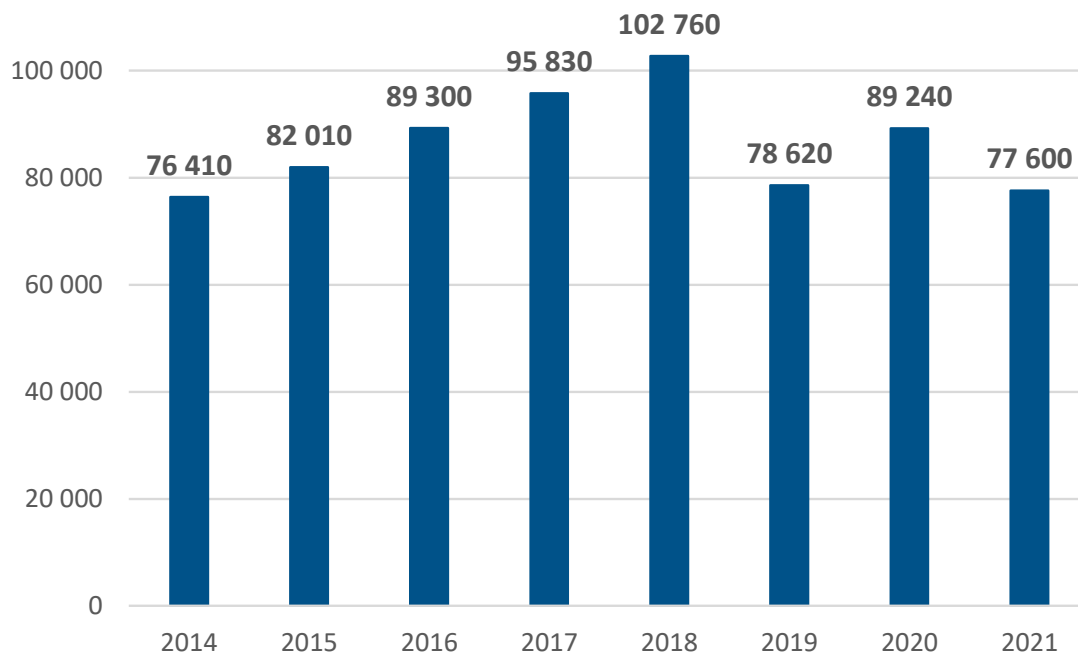
52 För de flesta av dessa åtgärder kunde vi dock inte fastställa finansieringsbeloppet för praktikprogram, eftersom praktikdelen endast utgör en del av de åtgärder som bidrar till att de relaterade delmålen och målen uppnås på ett tillfredsställande sätt. Detsamma gäller för den gemensamma indikatorn 14 inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens, ”antal ungdomar i åldern 15–29 år som får stöd”, som inte anger hur många av dessa ungdomar som gjorde praktik.

Praktik som finansieras genom Erasmus+ är huvudsakligen gränsöverskridande praktik för studerande inom högre utbildning

53 Under perioden 2014–2020 uppgick den totala budgeten för Erasmus+ till 16,5 miljarder euro, varav 1 miljard euro var bidrag till praktik inom högre utbildning, det vill säga ungefär 145 miljoner euro per år. EU fortsätter att finansiera praktik för ungdomar inom högre utbildning under perioden 2021–2027. Budgeten för hela programmet har ökat avsevärt, till mer än 26 miljarder euro, men i detta skede är det oklart hur stor del av den som kommer att anslås till praktikplatser.

54 Mellan 2014 och 2020 gjorde fler än 600 000 unga inom högre utbildning en Erasmus+-finansierad praktik utomlands (se [figur 11](#)), antingen före eller kort efter examen, vilket motsvarar omkring 90 000 unga per år. Antalet praktikplatser uppgick till 100 000 under ansökningsåret 2018 men minskade under ansökningsåret 2019 på grund av nedstängningar till följd av covid-19-pandemin (praktik avseende ansökningsomgången 2019 inleddes i själva verket först våren 2020). I genomsnitt varade en praktik fyra månader. Det genomsnittliga praktikstipendiet under denna period uppgick till 426 euro per månad, utöver eventuella nationella studiebidrag eller studiebidrag från värdorganisationer. Ett exempel på ett praktikinitiativ inom Erasmus+ är så kallade digitala praktikplatser (se [ruta 4](#)).

Figur 11 – Antal praktikplatser inom Erasmus+ för studerande inom högre utbildning, 2014–2021

Anm.: Siffrorna avser ansökningsåren 2014–2021.

Källa: Revisionsrätten, på grundval av uppgifter från kommissionen. Uppgifterna för 2021 är inte slutgiltiga.

Ruta 4

Digitala praktikplatser (Digital Opportunity Traineeships)

Initiativet Digital Opportunity Traineeships sjösattes för att bättre kunna hjälpa studerande att skaffa sig digitala färdigheter inom alla ämnen. Syftet med det är att ge nyutexaminerade och studerande möjlighet att skaffa sig praktisk erfarenhet inom teknik i ett företag utomlands genom att matcha behoven hos företag i behov av digitalt kvalificerad arbetskraft med studerande och nyutexaminerade som söker en första erfarenhet inom tekniksektorn. Mellan 2018 och 2020 fick nästan 32 000 personer en praktikplats.

Ansökningsomgångarna 2021 och 2022 förväntas generera 15 020 praktikplatser.

55 Erasmus+ finansierar också möjligheter till yrkesutbildning utomlands, där några av insatserna omfattar utbildning och arbetspraktik, som liknar praktikplatser. Men det finns inte några uppgifter tillgängliga om praktikplatser inom yrkesutbildning och vidareutbildning utomlands.

56 Erasmus+ gav också stöd åt praktikplatser inom ramen för initiativet [Europeiska solidaritetskåren](#). Kommissionen uppskattade²³ att 307 praktikplatser finansierades genom Erasmus+ under perioden 2018–2020 till ett belopp av cirka 0,7 miljoner euro.

57 En utvärdering av Erasmus+ 2017 visade att den främsta motivationen för studerande att delta i praktik är att bo utomlands och träffa nya människor, lära sig eller bli bättre på ett främmande språk och få arbetslivserfarenhet på ett annat språk²⁴. 94 % av praktikanterna var nöjda med de erfarenheter de gjorde²⁵. Enligt kommissionen garanteras att praktikprogram som finansieras av Erasmus+ håller god kvalitet på olika nivåer:

- För det första får endast ackrediterade institutioner skicka eller ta emot praktikanter, och de måste följa [programhandledningen](#).
- För det andra upprättas [lärandeavtal](#) på individuell nivå mellan praktikanterna och värdinstitutionerna/värdorganisationerna. I dessa avtal fastställs grundläggande bestämmelser, såsom läranderesultat, uppgifter, mentorskap, övervakning, arbetstid och arbetsvillkor, försäkringar, bidrag från värdinstitutionen, stöd och andra arrangemang.

58 Enligt en konsekvensbedömning²⁶ av resultaten av praktikprogram som finansierats av Erasmus+ erbjöds 40 % av de deltagare som gjorde en Erasmus+-praktik mellan 2017 och 2019 en tjänst av den arbetsgivare som tog emot dem. 2014 var denna andel 33 %.

²³ Kommissionens uppskattning baserad på Europeiska solidaritetskårens resultattavla.

²⁴ *Combined evaluation of Erasmus+ and predecessor programmes*, 2017, s. 126.

²⁵ *Ibidem*, s. 127.

²⁶ *Erasmus+ Higher Education Impact Study*, 2019, s. 102.

EU:s program för sysselsättning och social innovation stöder praktik direkt och indirekt

59 EaSI är ett finansieringsinstrument som främjar sysselsättning som är hållbar och av god kvalitet, garanterar ett fullgott och rimligt socialt skydd, bekämpar social utestängning och fattigdom samt förbättrar arbetsvillkoren. Under perioden 2014–2020 uppgick den sammanlagda budgeten för EaSI till omkring 919 miljoner euro. Kommissionen uppskattar att omkring 5 miljoner euro anslogs till stöd för praktikprogram, antingen direkt eller indirekt. EaSI slogs samman med ESF+ för perioden 2021–2027.

60 EaSI stöder praktikprogram genom tre huvudsakliga verksamheter: För det första informerar Euresportalen om praktikplatser i medlemsstaterna och annonserar även ut praktikplatser som utlysts av offentliga arbetsförmedlingar i medlemsstaterna. En studie visade att endast 36 % av de svarande ansåg att portalen var användbar för att hitta en praktikplats utomlands²⁷. För det andra tillhandahöll EaSI också finansiering till ”Ditt första Eures-jobb”, ett utbytesprogram som främjar gränsöverskridande praktik och jobb. Under perioden 2014–2020 genomfördes tio projekt inom Ditt första Eures-jobb till stöd för 949 unga som ville praktisera utomlands. År 2019 slogs programmet Ditt första Eures-jobb samman med den integrerade åtgärden ”Eures riktade program för rörlighet”, som fortsätter under perioden 2021–2027. Projektansökningsomgångarna inom ramen för Ditt första Eures-jobb krävde att de praktikplatser som förmedlades skulle uppfylla de europeiska kvalitetskriterierna för praktikprogram.

61 För det tredje finansierade EaSI också praktikplatser inom ramen för Europeiska solidaritetskårens programområde för jobb och praktik 2019 och 2020. Inom dessa projekt förmedlades 255 arbeten, varav 68 var praktikplatser. Enligt inbjudan att lämna förslag måste praktikplatser som förmedlas genom Europeiska solidaritetskåren i så stor utsträckning som möjligt överensstämma med de europeiska kvalitetskriterierna för praktikprogram²⁸.

²⁷ *Study supporting the ex-post EURES evaluation and the second biennial EURES report*, s. 61.

²⁸ *Implementing Guide of the EaSI Call for proposal VP/2016/018: European Solidarity Corps Occupational Strand*, s. 12.

Praktik vid EU:s institutioner

62 EU tillhandahåller medel för praktiktjänstgöring vid EU-institutionerna genom budgetposten för administrativa utgifter. Kommissionen välkomnade de tre första praktikanterna 1960. Sedan dess har antalet praktikanter stadigt ökat, och de andra EU-institutionerna har också sjuksatt sina egna praktikprogram. Dessa praktikplatser ger unga möjlighet att få en förståelse för föresatserna och målen för integrationen och det politiska arbetet inom EU. De ger också praktikanter möjlighet att skaffa sig erfarenhet från en mångkulturell, flerspråkig och multietnisk arbetsplats. För närvarande finns det praktikprogram inom EU:s största institutioner och organ.

63 I allmänhet finns det specifika praktikperioder under vilka praktikanter gör praktik på upp till fem månader. Praktikperioderna infaller två gånger per år. Under 2022 genomförde nästan 4 700 unga en betald praktik vid EU:s institutioner och två EU-organ i Bryssel, Frankfurt, Luxemburg och Strasbourg (se [tabell 2](#)). Utgifterna för praktiktjänstgöring under 2022 för dessa institutioner och organ uppgick till omkring 30 miljoner euro (Europeiska centralbanken inte medräknad, eftersom vi inte fick några uppgifter från den).

Tabell 2 – Antal praktikanter vid EU:s institutioner och organ, 2022

	Antal avlönade praktikanter	Antal atypiska/oavlönade praktikanter	Andel avlönade praktikanter av det totala personalantalet
Europaparlamentet (praktikanter vid sekretariatet och praktikanter hos ledamöter)	1 834	20	23 %
Europeiska rådet och Europeiska unionens råd	109	25	3 %
Europeiska kommissionen	1 861	597	6 %
Europeiska unionens domstol	212	55	9 %
Europeiska centralbanken	525	Uppgift saknas	12 %
Europeiska revisionsrätten	51	9	6 %
Europeiska ekonomiska och sociala kommittén	52	7	7 %
Europeiska regionkommittén	48	12	9 %
Totalt	4 692	725	9 %

Anm.: Obetald praktik innebär att praktikanter inte får betalt från EU:s budget.

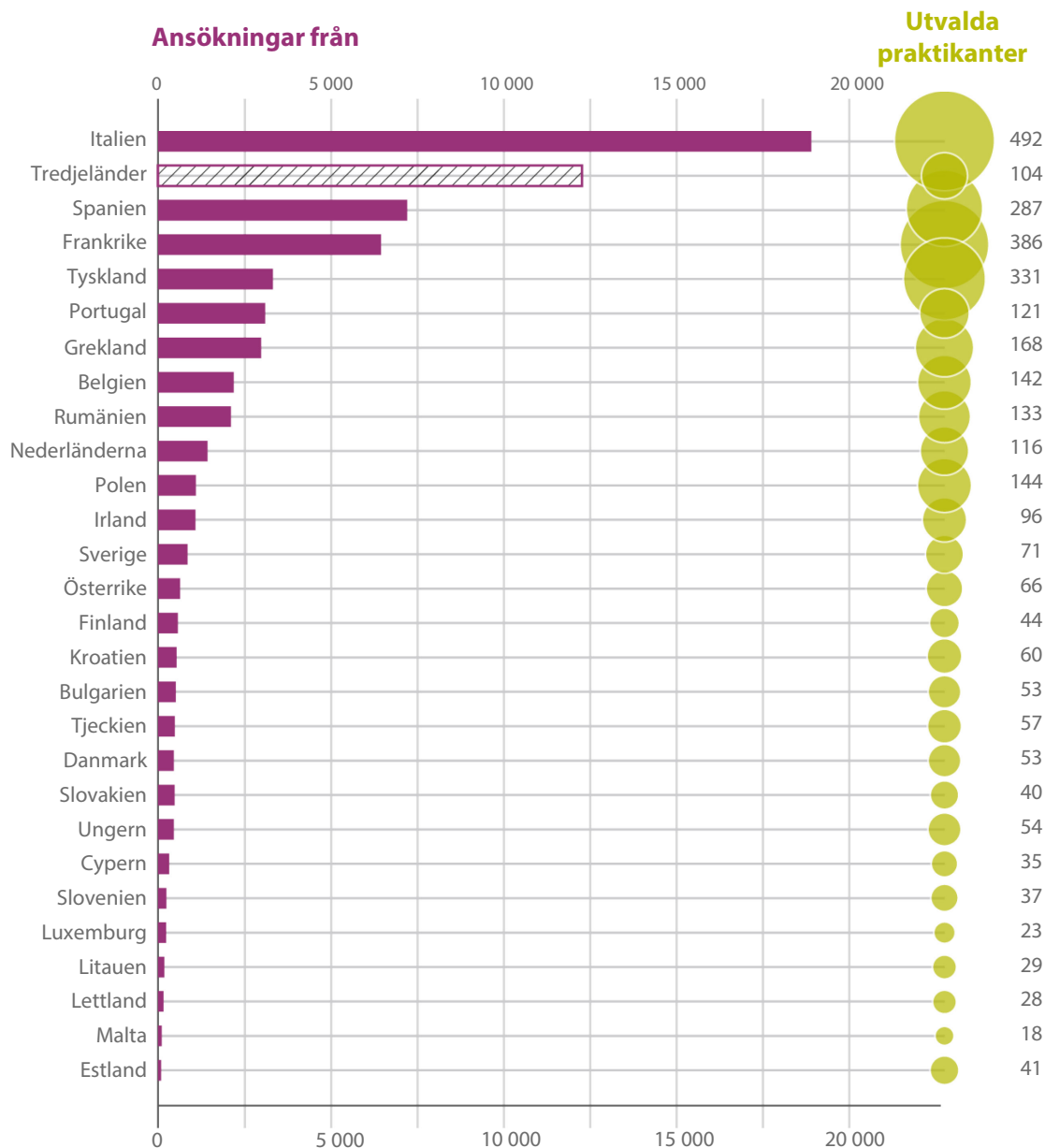
Källa: EU-institutionerna, [Europaparlamentets totala personalantal](#) och [ECB:s årsrapport för 2022](#).

64 EU:s institutioner och organ har fastställt egna bestämmelser för sina praktikprogram. De finns tillgängliga på respektive webbplats för onlineansökan. Bestämmelserna är snarlika för alla de EU-institutioner och EU-organ som granskats. I allmänhet är ett krav att den sökande måste ha slutfört en examen på kandidatnivå. Praktikanten måste ha fördjupade kunskaper i ett av EU:s officiella språk och goda kunskaper i ett annat officiellt språk. Praktikanterna måste vara EU-medborgare, men sökande från länder utanför EU kan också söka till några av programmen. Vid kommissionen är till exempel omkring 5–10 % av praktikanterna medborgare i länder utanför EU. En annan gemensam princip är att en person som redan har slutfört en praktik vid en EU-institution inte kan söka en praktikplats en andra gång vid en annan EU-institution. Dessa bestämmelser uppdateras regelbundet.

65 Varje EU-institution och varje EU-organ anordnar sitt eget urvalsförfarande. Urvalsförfarandet präglas av hög konkurrens. Under 2022 fanns det till exempel 4 692 betalda praktikplatser att söka vid de EU-institutioner och EU-organ som vi tittade närmare på. Antalet sökande var omkring 68 000.

66 Alla EU-institutioner och EU-organ strävar efter att välja ut sökande med olika bakgrund och ursprung för att säkerställa bred geografisk täckning och jämn könsfördelning. Enligt de statistiska uppgifterna om sökande och utvalda praktikanter vid de institutioner och organ som ingår i vår översikt är dock syd- och östeuropeiska länder överrepresenterade, medan nord- och västeuropeiska länder är underrepresenterade (se [figur 12](#)).

Figur 12 – Geografisk balans mellan avlönade praktikanter vid EU:s institutioner och organ: inlämnade ansökningar jämfört med utvalda praktikanter, 2022

Anm.: Praktik tjänstgöringar vid Europeiska centralbanken och hos Europaparlamentets ledamöter är inte medräknade. Statistiska uppgifter baseras på sökandes första medborgarskap.

Källa: Revisionsrätten, på grundval av uppgifter från de EU-institutioner och EU-organ som ingår i översikten.

67 Under de senaste åren har det skett en utveckling i fråga om tillgången till dessa praktikplatser för ungdomar med funktionsnedsättning. År 2022, efter en pilotfas, sjösatte rådet ett så kallat **aktivt åtgärdsprogram för praktikanter med funktionsnedsättning**, där upp till sex praktikplatser är garanterade EU-medborgare med erkänd funktionsnedsättning. Parlamentet har tagit ett liknande initiativ i form av ett **aktivt åtgärdsprogram** sedan 2021. Båda programmen erbjuder godkända sökande en extra utbetalning på upp till 50 % av praktikanternas månatliga bidrag för att kompensera för extra kostnader som uppkommit.

68 Som regel utlyses meddelanden om lediga praktikplatser offentligt och är rekryteringen transparent, med undantag för kommissionens atypiska praktikplatser (se **ruta 5**) och praktiktjänstgöring hos Europaparlamentets ledamöter. I dessa två fall är urvalet inte centraliserat utan görs på generaldirektorats- eller ledamotsnivå.

69 I varje EU-institutions och EU-organs beslut om praktiktjänstgöring (se **bilaga II**) fastställs villkoren för praktiktjänstgöring, det vill säga praktikantens rättigheter och skyldigheter, ersättning, praktikens varaktighet, förtida avslutande av praktiktjänstgöringen och framtida anställningsmöjligheter. Dessutom ingår man ett praktikavtal med praktikanterna när de tillträder sina tjänster. Praktikanter tilldelas också en handledare. En praktik vid dessa EU-institutioner och EU-organ intygas antingen genom ett intyg eller ett rekommendationsbrev, om så begärs.

70 Även om en ersättning i allmänhet betalas ut vid praktiktjänstgöring vid EU-institutionerna är en andel av praktikplatserna obetalda vid vissa institutioner (mellan 1 och 30 %), se **tabell 2**. Dessa praktikplatser erbjuds personer som får ersättning från annat håll och där praktiken behövs för deras yrkesmässiga utveckling. I **ruta 5** ges exempel på obetald praktik.

Ruta 5

Praktik vid EU-institutionerna som inte täcks av EU-budgeten

Rådet

Obetald praktik är avsedd för sökande som är inskrivna vid en förvaltningsskola eller ett annat lärosäte på nationell eller regional nivå för befintliga eller framtida offentliganställda. Dessa praktikperioder varar minst två och högst fem månader.

Kommissionen

Vid kommissionen kallas en obetald praktik "atypisk praktikplats". Det finns ingen standardlängd för dessa praktikplatser (de kan vara från några få dagar till sex månader) och de anordnas inte centralt av kommissionen. De omfattar många olika typer av praktikplatser, från gymnasieelever som praktiserar vid kommissionen i en vecka och universitetsstuderande som ännu inte avslutat sina studier och behöver arbetslivserfarenhet inom ett visst område som en del av en kurs (t.ex. i konkurrensrätt) till nytexaminerade inom offentlig förvaltning som måste slutföra en yrkesutbildning (t.ex. notarier under notariatjänstgöring i Tyskland, *Rechtsreferendaren*).

Kommissionen tillhandahåller dessa "atypiska praktikanter" varken ersättning eller socialt skydd men kan kontrollera att de har medel för sitt uppehälle och socialt skydd från andra källor.

Enligt kommissionen har denna typ av praktikplatser blivit färre med tiden. År 2022 gjorde 597 personer en atypisk praktik vid kommissionen. Av dem stannade 89 mindre än en månad, 252 mellan en och tre månader och 256 mer än tre månader.

Källa: Beslut nr 57/22 av rådets generalsekreterare om regler för praktiktjänstgöring vid generalsekretariatet vid Europeiska unionens råd och Evaluation of the European Commission's traineeship programme, 2013.

71 De flesta av EU:s institutioner förväntar sig att praktikanterna har en egen giltig sjukförsäkring. Om praktikanterna inte har någon sjukförsäkring eller skulle vilja komplettera sin befintliga sjukförsäkring erbjuder institutionerna en kompletterande försäkring utan kostnad eller till ett subventionerat pris. Institutionerna har ett gemensamt ramavtal för detta.

72 Revisionsrättens beräkningar (se [bilaga II](#)), i syfte att jämföra de grundläggande levnadskostnaderna (baserade på [uppgifter från Eurostat](#)) med den ersättning som ges till praktikanter, visar att ersättningen täcker de grundläggande levnadskostnaderna för praktikanter i Bryssel och Strasbourg under hela praktikperioden. Detsamma gäller dock inte för praktikanter vid institutionerna i Luxemburg, trots att några av institutionerna i Luxemburg betalar ut en högre ersättning.

73 EU-institutionerna och EU-organen har ingen gemensam anställningspolitik för praktikanter inom EU:s offentliga förvaltning efter avslutad praktik, oavsett om det rör sig om en fast eller tillfällig anställning. Om praktikanterna vill få en ordinarie tjänst inom EU-förvaltningen måste de gå igenom samma urvalsförfarande som alla andra EU-medborgare. En tidigare praktik vid en EU-institution kan dock betraktas som relevant arbetslivserfarenhet.

74 Vissa institutioner erbjuder särskilda integrationsprogram (t.ex. kommissionens program för nytexaminerade, [Junior Professionals Programme](#), sedan 2016, [Schumanprogrammet för rekrytering och utveckling](#) vid parlamentet sedan 2021 och rådets program Junior Policy Team sedan 2022) som gör det möjligt för de praktikanter som presterar bäst att delta i ett urvalsförfarande för eventuell rekrytering.

75 I allmänhet följer inte de undersökta EU-institutionerna och EU-organen upp hur det går för praktikanterna i yrkeslivet när de väl har slutfört programmet. De kan därför inte mäta hur ändamålsenlig praktiken varit när det gäller att hjälpa praktikanter att komma in på arbetsmarknaden. Europeiska ungdomsforumet och Europeiskt handikappforum som vi intervjuade har dock i allmänhet uttalat sig positivt om kvaliteten på praktikplatser och inkluderingen av praktikanter vid EU-institutionerna. Denna positiva uppfattning bekräftas också av praktikanterna själva: en utvärdering²⁹ av kommissionens praktikprogram från 2013 visade att omkring 70 % av de svarande ansåg att praktiken hade varit till nytta för deras karriär. Dessutom var 82 % av praktikanterna nöjda med de kunskaper de förvärvat, och 92 % var nöjda med de arbetsvillkor som EU-institutionerna erbjöd.

²⁹ [Evaluation of the European Commission's Traineeship Programme](#), 2013.

Avslutande kommentarer: Utmaningar och möjligheter

76 Under de senaste åren har praktik blivit en viktig väg in på arbetsmarknaden för unga. Enligt Eurobarometerundersökningarna har antalet unga som praktiserar ökat avsevärt under de senaste tio åren. År 2023 gjorde mer än två tredjedelar av de svarande minst en praktik innan de hittade en reguljär anställning.

77 Det finns inga officiella statistiska uppgifter om hur många praktiktjänstgöringar som görs totalt sett i EU. Vi uppskattar att ungefär 3,7 miljoner unga gör praktik varje år. För att få till stånd en systematisk datainsamling på EU-nivå måste medlemsstaterna enas om en gemensam definition av praktik.

78 I rådets rekommendation från 2014 hänvisar man till "en begränsad period av arbetspraktik", men det klargörs inte om och i så fall på vilka villkor praktikanter kan betraktas som arbetstagare eller inte. Konsekvenserna av detta är betydande med tanke på att EU:s befogenhet i socialpolitiska frågor är begränsad till arbetstagarnas arbetsvillkor. Om praktikanter betraktas som arbetstagare skyddas de av EU:s lagstiftning om arbetstagares rättigheter.

79 I 16 av de 27 medlemsstaterna finns det inte någon rättslig eller vedertagen definition av vad som ingår i en praktik. I de fall det finns definitioner, skiljer de sig åt från land till land. Mot denna bakgrund är det oklart om de kvalitetskriterier som fastställs i rådets rekommendation från 2014 tillämpas på ett ändamålsenligt sätt av arbetsgivare i alla medlemsstater.

80 Det råder delade meningar om huruvida ersättning till praktikanter utmärker en praktikplats av god kvalitet. Arbetsgivarna anser att en praktik är en lärandeefarenhet och att praktikanter vanligtvis inte är arbetstagare. De hävdar också att det inte finns några bevis för ett samband mellan ersättning och praktikplatser av högre kvalitet och att en skyldighet att ersätta praktikanter skulle innebära en ökad administrativ börda för företagen. Samtidigt har företrädare för fackföreningar och ungdomsorganisationer kämpat för att förbjuda obetald praktik.

81 En tredjedel av praktikplatserna inom aktiva arbetsmarknadsåtgärder och på den öppna marknaden är fortfarande obetalda, men för de återstående två tredjedelarna är det inte säkert att ersättningen räcker för att täcka de grundläggande utgifterna. Detta leder särskilt till problem för unga som måste tacka nej till sådana praktikplatser om de inte har de ekonomiska medel som krävs för sitt uppehälle under denna period.

82 EU stöder praktikprogram för de mest missgynnade ungdomarna genom att tillhandahålla medel för praktikplatser inom aktiva arbetsmarknadsåtgärder i medlemsstaterna. EU underlättar också gränsöverskridande praktik genom sina direkt förvaldade program. Ersättning betalas ut vid sådan praktik. Den ersättning som betalas ut vid praktik vid EU:s institutioner täcker inte alltid de grundläggande levnadskostnaderna på orten för praktiktjänstgöringen. Alla unga i EU har därför inte råd att praktisera på dessa praktikplatser.

83 EU tillhandahåller betydande medel för praktikprogram, men exakta belopp kan inte fastställas eftersom denna utgiftskategori inte övervakas specifikt för de flesta program. Detta innebär att effekterna av EU-finansieringen inte kan bedömas, vilket i sin tur gör det svårt att fastställa vad som har uppnåtts.

84 Slutligen identifierade vi följande utmaningar och möjligheter i samband med praktik som man skulle kunna beakta i den kommande översynen av rådets rekommendation från 2014:

- Definitionerna av praktik skiljer sig åt och det är oklart vad som ingår i begreppet.
- Mängden tillförlitliga uppgifter om praktikplatser är begränsad, vilket hindrar ett evidensbaserat beslutsfattande.
- Rådets rekommendation från 2014 om praktikplatser av god kvalitet i medlemsstaterna tillämpas på ett inkonsekvent sätt.
- Möjligheterna och tillgången till praktik för ungdomar med olika social bakgrund kan skilja sig åt.

Denna översikt antogs av revisionsrättens avdelning II, med ledamoten Annemie Turtelboom som ordförande, vid dess sammanträde i Luxemburg den 13 december 2023.

För revisionsrätten

Tony Murphy
ordförande

Bilagor

Bilaga I – Datainsamlingar som använts för översikten

Eurobarometerundersökningar

För att belysa allmänna trender i vår översikt använde vi data från två Eurobarometerundersökningar om praktiktjänstgöring.

Flash Eurobarometerundersökningar är tematiska intervjuundersökningar som genomförs på kort tid om en rad olika specifika ämnen som är av relevans för EU-institutionernas verksamhet. De kännetecknas av att de antingen genomförs som telefon- eller onlineintervjuer.

Två Flash Eurobarometerundersökningar om praktiktjänstgöring genomfördes: [Flash Eurobarometer 378/2013, *The experience of traineeships in the EU*](#), och [Flash Eurobarometer 523/2023, *Integration of young people into the labour market with a particular focus on traineeships*](#).

Eurobarometerundersökningar är inte statistiskt representativa. Genom att jämföra uppgifterna för 2023 med uppgifterna för 2013 kan man identifiera trender. Dessa jämförelser måste dock tolkas med försiktighet, eftersom undersökningsmetoden och enkäten skiljer sig åt. I EU-genomsnittet som beräknats för 2013 ingår dessutom Förenade kungariket men inte Kroatien.

Eurofoundundersökningen

Undersökningen [Living and Working in the EU and Neighbouring Countries](#) för 2023 genomfördes av Eurofound. Undersökningen genomfördes online bland medlemmarna i Eurofound's e-undersökningspanel och svarande som rekryterats genom annonser och inlägg i sociala medier. De uppgifter som presenteras omfattar 2 666 svarande i åldern 16–35 år. Uppgifterna viktades efter ålder och kön, utbildningsnivå och sysselsättningsstatus med hjälp av EU:s arbetskraftsundersökning och Eurostats befolkningsskattningar som representativa måldata.

På revisionsrättens begäran innehöll 2023 års version följande särskilda frågor om praktikplatser:

- Vem och hur många som gör praktik/lärlingsutbildning.
- Deras tillfredsställelse med lärandestödet.
- I vilken utsträckning erfarenheten har ökat kompetensen.

- Huruvida det fanns ett skriftligt avtal.
- Om praktikanten fick någon ersättning och vilken typ av ersättning det i så fall rörde sig om (lön, logi, transport, mat, annat).
- Om praktikanten hade något socialt skydd och vilken typ av socialt skydd det i så fall rörde sig om (sjukförsäkring, olycksfallsförsäkring, pensionsavgifter, annat).
- Huruvida praktiken följdes av ett jobberbjudande.
- Huruvida praktikanter tackade nej till praktik om ingen ersättning betalades ut.

Eurofound skickade en analys av resultaten till revisionsrätten i juli 2023.

EU:s arbetskraftsundersökning (Eurostat)

EU:s arbetskraftsundersökning är den största urvalsundersökningen för hushåll och ger årliga och kvartalsvisa resultat om arbetskraftsdeltagande för personer som är 15 år eller äldre samt för personer utanför arbetskraften. En del av denna datainsamling, om [personer som kommit in på arbetsmarknaden, efter kön och ålder](#), innehåller kvartalsvisa uppgifter om hur vägen in på arbetsmarknaden ser ut för alla åldersgrupper.

Enligt arbetskraftsundersökningen hade 19,6 miljoner unga människor i EU-27 under perioden juli 2022–juni 2023 (18–35 år) inte haft sin aktuella anställning längre än tre månader. Med tanke på att 19 % av de svarande enligt [Eurobarometerundersökningen från 2023](#) ("Fråga 3: Hur skulle du kategorisera din första arbetslivserfarenhet?") kategoriserade sin första arbetslivserfarenhet som en praktik uppskattar vi att omkring 3,7 miljoner unga (= 19,6 miljoner x 19 %) varje år får sin första yrkeserfarenhet på en praktik.

Det bör noteras att denna siffra endast syftar till att ge en grov uppskattning, eftersom den bygger på två olika källor och Eurobarometern inte har någon garanterad svarsfrekvens.

Revisionsrättens enkät om praktikplatser till ESF:s förvaltande myndigheter

Den 8 maj 2023 skickade revisionsrätten ut en enkät till förvaltande myndigheter för ESF-program via plattformen EUSurvey. Syftet med undersökningen var att få mer information om hur programmen främjade praktik i medlemsstaterna.

Vår enkät bestod av två separata delar och omfattade två relevanta perioder (2014–2020 och 2021–2027), och vi bad om att få information om specifika prioriteringar och specifik finansiering i samband med praktikprogram: förekomsten av särskilda program/ansökningsomgångar/åtgärder, projekt, tilldelade belopp och faktiska utgifter. Vi frågade också om projektens output (dvs. antalet praktikanter som fick stöd).

Programmen valdes ut på grundval av deras planerade stöd till ungas integration på arbetsmarknaden (insatsområde 103). För perioden 2014–2020 valdes 76 program ut. Vi identifierade ytterligare sex program genom att analysera beskrivningen av dem i de operativa programmen.

Revisionsrätten fick svar från 33 förvaltande myndigheter i 18 medlemsstater, som genomförde sammanlagt 43 program för perioden 2014–2020 och 34 för perioden 2021–2027.

Under perioden 2014–2020 innehöll 29 av de 43 programmen hänvisningar till praktik i beskrivningen, 21 av dem offentliggjorde särskilda ansökningsomgångar för praktikprogram och 22 hade kontrakterat projekt för praktikprogram.

Under perioden 2021–2027 innehöll 21 av de 34 program som vi fick information om hänvisningar till praktik, 19 program utlyste särskilda ansökningsomgångar och 15 hade finansierat praktikprojekt. I [figur 13](#) finns mer information om resultatet av enkätundersökningen.

Figur 13 – Program inom ESF/sysselsättningsinitiativet för unga (perioden 2014–2020) och ESF+-program (perioden 2021–2027) som inkluderar praktik, svar på revisionsrättens enkät

Medlemsstat	Hänvisning till praktik i det operativa programmet		Ansökningsomgångar/program/åtgärder för praktiktjänstgöring		Projekt som får stöd för praktiktjänstgöring	
	2014–2020	2021–2027	2014–2020	2021–2027	2014–2020	2021–2027
Belgien	●	◆	●	◆	●	◆
Bulgarien	●	◆	●	◆	●	◆
Tjeckien	●	◆	●	◆	●	◆
Danmark	●	◆	●	◆	●	◆
Irland	●	◆	●	◆	●	◆
Cypern	●	◆	●	◆	●	◆
Lettland	●	◆	●	◆	●	◆
Luxemburg	●	◆	●	◆	●	◆
Malta	●	◆	●	◆	●	◆
Nederländerna	●	◆	●	◆	●	◆
Österrike	●	◆	●	◆	●	◆
Slovenien	●	◆	●	◆	●	◆
Finland	●	◆	●	◆	●	◆
Tyskland	●	◆	●	◆	●	◆
Frankrike	●	◆	●	◆	●	◆
Portugal	●	◆	●	◆	●	◆
Kroatien	●	◆	●	◆	●	◆
Italien	●	◆	●	◆	●	◆
TAR DELVIS UPP PRAKTIK						
Tyskland (5)						
	2014–2020	3 av 5	2014–2020	4 av 5	2014–2020	4 av 5
	2021–2027	2 av 5	2021–2027	2 av 5	2021–2027	2 av 5
Frankrike (17)						
	2014–2020	10 av 17	2014–2020	4 av 17	2014–2020	5 av 17
Frankrike (9)						
	2021–2027	4 av 9	2021–2027	4 av 9	2021–2027	2 av 9
Portugal (2)						
	2014–2020		2014–2020		2014–2020	1 av 2
	2021–2027		2021–2027	1 av 2	2021–2027	1 av 2
Kroatien (2)						
	2014–2020	1 av 2	2014–2020	1 av 2	2014–2020	
	2021–2027		2021–2027		2021–2027	1 av 2
Italien (4)						
	2014–2020	3 av 4	2014–2020		2014–2020	2 av 4
	2021–2027		2021–2027		2021–2027	2 av 4

Anm.: Antalet program anges inom parentes. När det gäller Frankrike fick vi information om 17 program under perioden 2014–2020 och nio program under perioden 2021–2027.

Källa: Revisionsrätten.

Bilaga II – Praktikprogram vid EU:s institutioner och organ

Vi tittade närmare på följande beslut om praktikprogram för EU:s institutioner och organ:

Europaparlamentet

- Interna bestämmelser om praktik vid Europaparlamentets generalsekretariat
- Bestämmelser avseende ledamöters praktikanter, presidets beslut av den 10 december 2018

Europeiska unionens råd/Europeiska rådet

- Beslut nr 57/22 av rådets generalsekreterare om bestämmelser för praktiktjänstgöring vid generalsekretariatet vid Europeiska unionens råd

Europeiska kommissionen

- Kommissionens beslut C(2005) 458, 2.3.2005

Europeiska unionens domstol

- *Décision du Comité administratif de la Cour de justice de l'Union européenne, du 29 novembre 2021*

Europeiska revisionsrätten

- *Decision No 25-2023 laying down rules for the employment of trainees at the European Court of Auditors*

Regionkommittén

- *CoR DECS/188/2022 – Decision on the rules governing traineeship schemes*

Ekonomiska och sociala kommittén

- *Decision No 166/23 A laying down provisions regarding traineeships at the European Economic and Social Committee*

Beräkning av levnadskostnader – punkt 72

Beräkningen av levnadskostnader för praktikanter i Bryssel, Luxemburg och Strasbourg byggde på Eurostats dataset om köpkraftsparitet, [Purchasing power parities \(PPPs\), price level indices and real expenditures for ESA 2010 aggregates](#) [PRC_PPP_IND__custom_6963659].

Vi använde indikatorn ”nominella utgifter per invånare (i euro)”, som kvantifierar de belopp som behövs för grundläggande levnadskostnader i olika kostnadskategorier. Vi använde ett begränsat antal kostnadsposter som var strikt begränsade till en blygsam livsföring, nämligen

1. livsmedel och alkoholfria drycker,
2. kläder och skor,
3. boende, vatten, elektricitet, gas och andra bränslen,
4. hälso- och sjukvård,
5. transporter,
6. kommunikation.

Det totala (årliga) beloppet för dessa poster dividerat med tolv gav följande månadsbelopp för de tre städerna: 1 445 euro för Bryssel, 2 116 euro för Luxemburg och 1 339 euro för Strasbourg.

Förkortningar

EaSI: EU:s program för sysselsättning och social innovation.

ECB: Europeiska centralbanken.

Eruf: Europeiska regionala utvecklingsfonden.

ESF: Europeiska socialfonden.

ESF+: Europeiska socialfonden+.

EUF-fördraget: fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Eures: europeiskt nätverk för arbetsförmedlingar.

Eurofound: Europeiska fonden för förbättring av levnads- och arbetsvillkor.

GD: generaldirektorat vid kommissionen.

ILO: Internationella arbetsorganisationen.

UVAS: unga som varken arbetar eller studerar.

Ordförklaringar

den europeiska pelaren för sociala rättigheter: en EU-ram med 20 principer om lika möjligheter och tillgång till sysselsättning, rättvisa arbetsvillkor samt socialt skydd och social delaktighet.

direkt förvaltning: när kommissionen på egen hand förvaltar en EU-fond eller ett EU-program, till skillnad från delad förvaltning eller indirekt förvaltning.

Erasmus+: EU-program för att stödja allmän utbildning, yrkesutbildning, ungdom och idrott i Europa, huvudsakligen genom att ge studerande inom högre utbildning och yrkesutbildningar samt unga möjligheten att studera, lära och skaffa sig arbetslivserfarenhet utomlands.

EU:s program för sysselsättning och social innovation: EU-program som stödde målen för sysselsättning och socialt skydd/social delaktighet i Europa 2020-strategin.

Eures: nätverk av arbetsförmedlingar i EU och Efta-länderna (Europeiska frihandelssammanslutningen) som bildats för att underlätta den fria rörligheten för arbetstagare.

Europeiska fonden för förbättring av levnads- och arbetsvillkor: EU-byrå som tillhandahåller information, rådgivning och sakkunskap på området för EU:s socialpolitik på grundval av jämförande information, forskning och analys.

Europeiska regionala utvecklingsfonden: EU-fond som ska stärka den ekonomiska och sociala sammanhållningen i EU genom att finansiera investeringar för att minska klyftorna mellan regioner.

Europeiska socialfonden: EU-fond som ska skapa utbildnings- och sysselsättningsmöjligheter och förbättra situationen för personer som riskerar fattigdom; ersatt av Europeiska socialfonden+.

Europeiska solidaritetskåren: ett EU-initiativ för unga som vill jobba som volontärer eller arbeta med projekt som gynnar lokalsamhällen i det egna landet eller utomlands.

faciliteten för återhämtning och resiliens: EU:s finansiella stödmekanism för att mildra de ekonomiska och sociala konsekvenserna av covid-19-pandemin och stimulera återhämtning samt möta utmaningarna med en grönare och mer digital framtid.

förvaltande myndighet: den nationella, regionala eller lokala (offentliga eller privata) myndighet som utses av en medlemsstat att förvalta ett EU-finansierat program.

lärlingsutbildning: program för att lära sig ett hantverk eller yrke genom en kombination av arbetsplatsanknuten utbildning och klassrumsundervisning.

nationell plan för återhämtning och resiliens: dokument som beskriver en medlemsstats planerade reformer och investeringar inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens.

operativt program: ram för genomförande av EU-finansierade projekt under en fastställd period, som återspeglar de prioriteringar och mål som fastställs i partnerskapsöverenskommelser mellan kommissionen och enskilda medlemsstater.

rådsrekommendation: icke-bindande rättsakt genom vilken EU strävar efter att uppnå vissa mål utan att införa en obligatorisk rättslig ram.

sammanhållningspolitiska fonder: de fyra EU-fonder som stöder ekonomisk, social och territoriell sammanhållning i EU under perioden 2021–2027: Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden och Fonden för en rättvis omställning.

små och medelstora företag: en storleksdefinition som tillämpas på företag och andra organisationer, baserad på antalet anställda och vissa ekonomiska kriterier; små företag har färre än 50 anställda och en årsomsättning eller balansomslutning som inte överstiger 10 miljoner euro; medelstora företag har färre än 250 anställda, en årsomsättning på högst 50 miljoner euro eller en balansomslutning på högst 43 miljoner euro.

sysselsättningsinitiativet för unga: ett EU-program som syftar till att stödja unga som varken arbetar eller studerar i regioner där ungdomsarbetslösheten överstiger 25 %.

ungdomsgarantin: ett EU-system där ungdomar som blir arbetslösa eller avslutar sin formella utbildning erbjuds sysselsättning eller vidareutbildning inom fyra månader.

Vi som arbetat med översikten

Denna översikt från revisionsrätten om EU:s åtgärder för att främja ungdomspraktik antogs av revisionsrättens avdelning II investeringar för sammanhållning, tillväxt och inkludering, där ledamoten Annemie Turtelboom är ordförande. Arbetet leddes av ledamoten Eva Lindström med stöd av Kristina Maksinen (kanslichef), Johan Stalhammar (attaché), Elena Graziuso (politisk assistent), Maria Eulàlia Reverté i Casas (förstachef), Agota Krenusz (uppgiftsansvarig) och Fernando Pascual Gil och Manja Ernst (revisorer). Agnese Balode bidrog med grafiskt stöd. Laura Mcmillan gav språkligt stöd.

Eva Lindström

Kristina Maksinen

Johan Stalhammar

Elena Graziuso

Maria Eulàlia
Reverté i Casas

Agota Krenusz

Fernando Pascual Gil

Manja Ernst

Agnese Balode

Laura McMillan

UPPHOVSRÄTT

© Europeiska unionen, 2024

Europeiska revisionsrättens policy för vidareutnyttjande fastställs i [beslut nr 6-2019](#) om revisionsrättens policy för öppna data och vidareutnyttjande av handlingar.

Om inget annat anges (t.ex. i enskilda meddelanden om upphovsrätt) omfattas revisionsrättens innehåll som ägs av EU av den internationella [licensen Creative Commons Erkännande 4.0 Internationell \(CC BY 4.0\)](#). Det innebär att det är tillåtet att återanvända innehållet under förutsättning att ursprunget anges korrekt och att det framgår om ändringar har gjorts. Om du återanvänder revisionsrättens innehåll får du inte förvansa den ursprungliga innebörden eller det ursprungliga budskapet. Revisionsrätten ansvarar inte för eventuella konsekvenser av återanvändningen.

När enskilda privatpersoner kan identifieras i ett specifikt sammanhang, exempelvis på bilder av revisionsrättens personal, eller om verk av tredje part används, måste ytterligare tillstånd inhämtas.

Om ett sådant tillstånd beviljas upphävs och ersätts det allmänna godkännande som nämns ovan, och eventuella begränsningar av materialets användning måste tydligt anges.

För användning eller återgivning av innehåll som inte ägs av EU kan tillstånd behöva inhämtas direkt från upphovsrättsinnehavarna.

Programvara eller handlingar som omfattas av immateriella rättigheter, till exempel patent, varumärkesskydd, mönsterskydd samt upphovsrätt till logotyper eller namn, omfattas inte av revisionsrättens policy för vidareutnyttjande.

EU-institutionernas webbplatser inom domänen europa.eu innehåller länkar till webbplatser utanför den domänen. Eftersom revisionsrätten inte har någon kontroll över dem uppmanas du att ta reda på vilken integritets- och upphovsrättspolicy de tillämpar.

Användning av revisionsrättens logotyp

Revisionsrättens logotyp får inte användas utan revisionsrättens förhandsgodkännande.

PDF	ISBN 978-92-849-1491-3	ISSN 2811-8359	doi: 10.2865/483504	QJ-AN-24-001-SV-N
-----	------------------------	----------------	---------------------	-------------------

Andelen unga som genomgår en praktiktjänstgöring innan de får ett reguljärt arbete har ökat avsevärt under de senaste tio åren. Studier visar att en praktik kan göra ungas övergång till en reguljär anställning smidigare. I rådets rekommendation om kvalitetskriterier för praktikprogram från 2014 (som håller på att uppdateras vid tidpunkten för offentliggörandet av vår översikt) fastställs de viktigaste kriterierna för en praktikplats av god kvalitet. I vår översikt ger vi en samlad bild av EU:s åtgärder och finansiering som stöder praktikprogram. Vi identifierade följande utmaningar: definitionerna av praktik skiljer sig åt, de tillförlitliga uppgifterna om praktikplatser är begränsade, vilket hindrar ett evidensbaserat beslutsfattande, rådets rekommendation från 2014 om praktikplatser av god kvalitet i medlemsstaterna tillämpas på ett inkonsekvent sätt och möjligheterna och tillgången till praktik för ungdomar med olika social bakgrund kan skilja sig åt.

EUROPEISKA REVISIONSRÄTTEN
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBURG

Tfn +352 4398-1

Frågor: eca.europa.eu/sv/contact

Webbplats: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors

EUROPEISKA
REVISIONSRÄTTEN